ԻԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5540 15/28 ԱՊՐԻԼ 1904 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 11 ՍԷՖԷՐ 1322 ԻԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5540

درعلیه ده غلطه ده « آره وه لك » غزته سی اداره خانه سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսայի նախագահին այցելութիւնը Իտալիա՝ անակնկալ մը չէ քաղաքական աշխարհին համար, քանի որ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորին Բարիզ երթալէն ի վեր որոշուած էր փոխարինել անոր այցելութիւնը։ Այս պարագային մէջ եթէ կայ զարմանալի բան մը, Իտալիոյ քաղաքագիտական խորիմաց ճարտարութիւնն է, որով կրցաւ Ֆրանսայի բարեկամութիւնը շահիլ, միշտ հանդերձ դաշնակից Երրեակ Զինակցութեան, որուն գլխաւոր ներկայացուցիչ Վիլհէլմ կայսրը դեռ մօտերս տեսակցեցաւ Ն. Իտալական Վեհափառութեան հետ, եւ տակաւին Իտալիոյ ջուրերը կը գտնուի։ Արդէն Իտալիա դիւանագիտութեան ծննդավայրն է եւ Մաքիավելլի հայրենիքը։ Բայց ո՛րքան ուրիշ անգամներ կիրառութեան դրած ալ ըլլայ իր վարպետութիւնը, ոչ մէկ անգամ աւելի քան հիմա ի հանդէս հանած էր իր դիւանագիտութեան հրաշալիքները, ըստ որում միեւնոյն ատեն թէ՛ Ֆրանսայի եւ թէ Գերմանիոյ միանգամայն բարեկամ ըլլալու յաջողիլ այնպիսի հնարագէտ ու նրբամաց քաղաքագիտութիւն մըն է, որ հռոմէական տաղանդին միայն յատուկ է. Եւ այդ տաղանդին շնորհիւն է որ այսօր Պ. Լուպէ Իտալիա կը գտնուի։

Աւելորդ է ըսել թէ ի՛նչ բաժակաճառեր խօսուեցան, ի՛նչ բարեմաղթութիւններ եղան Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ համար, ի՛նչ հանդէսներ եւ ցոյցեր տեղի ունեցան իտալական երկրին ամէն կողմը Նախագահական ընդունելութեանը համար, որոնց ամէնուն իմաստը սա էր թէ երկու լատին քոյրեր պահ մը իրարմէ հեռացած՝ նորէն զիրար կը գտնեն, իրարու ձեռք կ'երկնցնեն եւ սրտով ու հոգւով կը կապուին։

Չէ մոռցուած որ դեռ քիչ առաջ նոյնքան ջերմ բարեկամութեան արտայայտութիւններ եղան նաեւ գերման կայսեր Իտալիա գտնուած ատեն։ Եւ չեշտուեցաւ հանդիսաւորապէս Երրեակ Զինակցութեան անքակտելիութիւնը ու Իտալիոյ անխախտ հաւատարմութիւնը անոր անդամներուն հանդէպ. ըսել է թէ Գերմանիա եւ Ֆրանսա հաւասարապէս կը մրցին Իտալիան վերջնապէս վաստկելու համար։ Բայց բոլոր երեւոյթները կը ցուցնեն թէ անիկա մտադիր չէ միայն մէկին յարել, այլ կ'ուզէ երկուքը միանգամայն իրեն բարեկամ ունենալ, ո՛չ մէկը լքանել եւ ոչ միւսը, ո՛չ մին աւելի սիրել եւ ոչ միւսը։ Հարկ է ըսել թէ այս քաղաքականութիւնը ամէնէն աւելի նպաստաւոր է Իտալիոյ շահուն։ Շատ բնական է թէ ոչ ոք իրմէ աւելի կը ճանչնայ, ինչպէս որ ոչ ուրեք այնքան ծաղկած է խորախորհուրդ դիւանագիտութիւնը քան Մաքիավէլի հայրենիքին մէջ։

Այլ Լուպէ նախագահին իտալական այս այցելութեան ամենէն ուշագրաւ հանգամանքը սա է որ չայցելեց բնաւ Պապին, երբ թէ Վատիկան Հռոմի մէջ չըլլար եւ կամ երբ թէ Վատիկանի մէջ հռոմէական Եկեղեցիի պետը չբնակէր։ Տակաւին ո՛չ մէկ ազգի պետ այնքան անտարբեր վարուած էր լատինական կրօնապետին հանդէպ։ Նոյն իսկ Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ վեհապետները, ոչ-կաթոլիկ կրօնքի պատկանելով հանդերձ, Հռոմ չայցելեցին առանց Պապը տեսնելու։ Մինչդեռ Լուպէ նախագահը «Հռոմէական Եկեղեցւոյ անդրանիկ դուստր» յորջորջուած Ֆրանսայի պաշտօնական գերագոյն պետն ըլլալուն հակառակ՝ յաւիտենական քաղաքը կ'այցելէ եւ քայլ մը չառներ դէպի Վատիկան ողջունելու անոր կամաւոր «կալանաւորը», ինչպէս կը կոչեն իրենք զիրենք Պապերը այնէն ի վեր։ Ֆրանսական կառավարութեան վերջին տարիները բռնած հակակղեր քաղաքականութեան ոչ մէկ արարք այնքան ծանր հարուած մըն էր լատին կղերին դէմ քան իր Նախագահին այսպէս անտես ընել անոր պետին այցելելու պէտքը։ Ասկէ վերջը չի հասկցուիր թէ այլ եւս իրականին մէջ գոյութիւն ունեցած պիտի համարուի՞, թէ ոչ. հռչակաւոր Քոնքորտան, որ կը կապէր Ֆրանսան եւ Վատիկան, քանի որ անոնց պետերուն յարաբերութեանց խզումը կը նշանակէ Պ. Լուպէի զանց ընել Պիոս Ժ.ին այցելելը։

Նախագահական այս ուղեւորութենէն զատ, երկրորդ ուշագրաւ խնդիրն է այս օրերս այն տարաձայնութիւնը՝ որ ասկէ անկէ կը լսուի եւ ուղղակի կամ անուղղակի, երբ թէ Անգլիա պիտի միջնորդէ Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ, Ծ. Արեւելքի պատերազմը դադրեցնելու համար։ Այս զրոյցը աւելի եւս անոր համար ուշադրութիւն կը գրաւէ, որովհետեւ գլխաւորապէս ռուսական կարգ մը կարեւոր թերթերն են որ կը խօսին անոր վրայ, բանեցնելով այնպիսի լեզու մը, որուն իմաստը սա է որ եթէ Անգլիա ընէ այսպիսի բան մը, Ռուսիոյ բարեկամութիւնը շահած կ'ըլլայ։ Բայց պէտք է հաստատ գիտնալ թէ ո՛ եւ է միջնորդութիւն կարելի չէ մինչեւ որ ցամաքային մեծ ճակատամարտները չսկսին, զի Ռուսիա կը յուսայ ցամաքի վրայ շահիլ ինչ որ կորսնցուց ծովու վրայ։

Միւս կողմէ Թիպէթի արշաւանքը անտարբեր առաջ կ'երթայ։ Ռուս լրագիրները որ երբեմն կրակ ու բոց կարած էին Անգլիոյ դէմ այդ արշաւանքին համար, դադրեցուցած են իրենց յարձակողական լեզուն եւ կարծես թէ մասնաւոր ճիգ մը կը թափեն աւելի չխորունկցնել Ռուսիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ եղած վէհը։ Ընդհակառակը, ջանք մը կ'երեւի սիրաշահիլ Մեծն Բրիտանիա, որ իր կարգին բան մը չըներ աւելի սաստկացնելու այդ դառնութիւնը։ Միայն իր նպատակակէտը բռնած կը քալէ շարունակ։ Ոչ ոք վշտացնել կ'ուզէ, բաւական է որ ուրիշ մը չվշտացնէ զինքը։ Գրեթէ ընդհանրապէս այդպէս եղած է բրիտանական քաղաքականութիւնը։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԱՆՀԵՏԱՑՈՂ ԴԻՄՔԵՐ

ԼՃԵՑԻ Գ. ՇԱՐԳԵՏԵԱՆ

—Լճեցին մեռա՜ւ է...։

Կարծես Մնակեանի սուգ մահուան լուրը հակակշռելու համար է որ այս գոյժը կը հասնի Լիճքէն։

Գատըգիւղի վերջին երեկոյթին, դրան առջեւ, ինծի կը գուժէ ծանօթ դերասան Զօպանեան՝ իր սովորական անհոգ շեշտով.

—Լճեցին մեռա՜ւ է, չըսա՜ւ Մնակեանը։

Իրօք ալ, վայրկեան մը առաջ Թատերապետին խցիկն էի, ուր ազնուօրէն ինծի ամփոփ մը պատմեց կնոջ մը տասնամեայ կեանքին ընդհանուր ոգին, ու նիւթը, բայց, փափկանկատութեամբ մը, որ Մնակեանին յատուկ է, չէր ուզած գուժկանն ըլլալ բարեկամի մը մահուան։

—Բայց ո՞վ է Լճեցին, պիտի հարցնեն անշուշտ շատ մը ընթերցողներ, մանաւանդ նորերը։

Հայ բեմի վաստակաւոր մը, աւելի ճիշդ պիտի ըլլար ըսել՝ հայ թատրոնի սիւներէն մէկը։ Անոնք որ կը յիշեն Կէտիկ փաշայի թատերական շրջանը, կը ճանչնան անշուշտ Լճեցին։ Պարթեւ հասակով, խստաբեր երեւոյթով մարդ մը, որ թատրոնին դուռը իբրեւ հսկիչ կը գտնուէր բայց երկար տարիներ շատ մեծ ծառայութիւններ մատուցած էր նախ հայ թատերաբեմին եւ ապա օսմանեան թատերախումբին, որուն մշտական անդամն էր։ Ո՛րին վարիչը ո՛վ ալ ըլլար, Լճեցին անխուսափելի եւ պէտք է ըսել իրօք ալ անհրաժեշտ անդամն էր նոյն խումբին։

Իր կեանքին ընդհանուր գիծերը միայն ծանօթացնելու համար, համառօտ յիշենք թէ բնիկ Լճք գիւղէն է (Ակնէն 6 ժամ հեռու) եւ 1860էն ալ թատերական գործերու մասնակցած է, Էքշեանի, Աճէմեանի եւ ուրիշ նշանաւոր դերասաններու հետ։ Դերասան եղած է, եւ այս պարագան պարծանքո՛վ է որ կը յիշէր՝ ինք որ տարիներու բերումով, դերն ու դիրքը փոխել ստիպուած էր։

Հմուտ պատմագէտ, հեղինակ, նաեւ քիչ մը բանաստեղծ, գրած է բաւական թիւով քերթուածներ զորս իր ծոցի խաչերկէ տետրակին մէջ ամփոփած՝ հաճոյք կը զգար իր ծանօթներուն կարդալու, երբ ժամանց։ Եւ անե՛ր ալ յաջողած՝ սիրուն կտորներ իր կեանքէն ու դերասանական կեանքէն դրուագներով լեցուն։ Մէկէ աւելի թատերախաղեր ալ յօրինած է, որոնցմէ Մխիթարը ներկայացուած է։

Օսմանեան Թատրոնի պահապան ոգին էր կարծես, որ անբաժան կը մնար Թատրոնէն՝ նոյն իսկ ամէնէն անկեալ ու անյաջող օրերուն, Կէտիկ փաշայի Թատրոնէն ներսը, ուր բակին մէջ ունէր խցիկ մը, որ թատերական անհամար յիշատակներու բոյն մըն էր կարծես, փոխադրուած էր Վէզիր խանը։ Հոն ալ նոյնքան անշուք խցիկ մը գտած էր ինքնիրեն եւ մենաւոր կեանք մը կ'անցընէր, վասն զի կանուխ կորսնցուցած էր իր կինը եւ իր հայրենի գիւղին խաբր ըրած, ինչպէս կ'ըսէր։

Իր անունը անբաժան կը գտնենք Արեւելեան Թատրոնի Պատմութեան մէջ, գացած է նաեւ Թիֆլիզ եւ բաւական համբաւ շահած նոյն Թատերականներուն։ Շատ լաւ ուսումնասիրած էր կովկասեան ժողովուրդներու վարք ու բարքը եւ գոց գիտէր անոնց պատմութիւնը՝ անշուշտ ճշգրտութեամբ մը, եւ յաճախ այս կարգի նիւթերու վրայ վիճաբանութիւններ կ'ունենար իր խօսակիցներուն հետ։

Բարձրահասակ, թիկնեղ մարմնով, ճեփ ճերմակ մազ ու մօրուքով, վանական երեւոյթ մը ունէր։ Բծախնդիր բարոյախօս, ուղղամիտ՝ յետին աստիճանով, պարկեշտ եւ հաւատարիմ, բնաւ ինքնիրեն չէ ներած սողալ կամ քծնիլ։ Զինքը մօտէն ճանչցողները տակէ տարբեր վկայութիւն մը չունին իր մասին։

Ամէն անոնք որ Թատրոնի հետ գործ ունեցած են, մանաւանդ 1860էն ի վեր եկող գրեթէ բոլոր դերասանները եւ ուհիները միշտ անուշ յիշատակ մը պահած են իրմէ. ամէնուն ալ օգտակար եղած է, ամէնուն ալ ձեռք բռնած է, ամէնուն ալ բարի հայր մը եղած է, մէկուն խրատ մը, միւսին խօսք մը, միւսին նիւթական կամ բարոյական աջակցութիւն մը միշտ պատրաստ ունեցած է ընծայելու։

Քանի մը տարի առաջ իր ազգականներուն խորհրդով, կը վերադառնայ ծննդավայրը, Ակնայ Լիճք գիւղը, ուր անցուց կեանքին մնացորդ տարիները եւ իր հայրերուն գերեզմանին թաղուելու յետին հաճոյքը գոնէ վայելեց, թէեւ կարօտը կը քաշէր Թատրոնին որուն հաւատարմօրէն ծառայած է գրեթէ կէս դար։

ՍՄԲԱՏ ԴՈՒԹԵԱՆ

ԵՐԵՔ ԱՄԻՍ ԵՏՔԸ

ԿԱՐՃ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

Առ Պ. Ոսկերչեան

Վերջացող տարուան դեկտ. ամսոյ մէջ Մանզումէն Ուրֆայէն նամակ մը հրատարակած էր, որուն մէջ կ'ըսուէր թէ Առաջնորդը կրթական գործին հոգ չի տանիր, եւ օր առաջ եպիսկոպոսանալու հետամուտ է։ Զարմանքով կարդացի այդ լուրը, ըստ որում՝ Եդեսիա բնաւ քննադատելի կողմ մը չունի իր կրթական-առաջնորդական գործերու մասին, Պ. Ոսկերչեանին թղթակցութեանց համաձայն։

Թէ՛ ծննդավայրիս մէջ եւ թէ այլուր, ինչ հանգամանաց տէր ըլլալս շատերու ծանօթ է, մինչեւ իսկ ձեզ։

Ինծի համար կ'ըսէք թէ վարուելակերպս անհանդուրժելի ըլլալով, Որբանոցէն արձակուած եմ։ Որբանոցէն արձակուած չըլլալս, տիրող անկանոնութեանց, պատահած ցաւալի իրողութեանց չհանդուրժելով, հրաժարած ըլլալս թէեւ կը ծածկէք, բայց, տակաւին ողջ է Թէլեան Էֆէնտին, որուն՝ իբրեւ անդամ Նպաստից Յանձնաժողովի, եւ իբրեւ Տօքթօր-ուսուցիչ ըրկեցի այն ատեն տեղւոյդ Ս. Սարգսեան որբանոցին մէջ պատահած ցաւալի դէպքերուն մանրամասնութիւնը՝ բժշկական տեղեկագրով հանդերձ։ Ինչպէս արձակուած կ'ըլլայի, երբ հանգուցեալ Առաջնորդը, ժողովականներ, արդի Առաջնորդը, քանիցս անձամբ վանք գալով եւ հրաւիրելով կը թախանձէին որ չթողում պաշտօնս։ Միթէ այդ պարագան չէ՞ հաստատեր այն վկայագիրը, զոր Որբանոցէն բաժնուելէս յետոյ, թէ՛ Խորէն եպիսկոպոս, եւ թէ 60է աւելի ծանօթ Եդեսիոյ ազգայիններ յանձնեցին ինծի եւ զոր վաւերացուց նոյն իսկ տեղւոյդ Մէարիֆ միւտիրն։

Իմ կեանքս, Պ. Ոսկերչեան, ձերինին պէս սահմանափակ անցած չէ. բայց ընտիր բարոյականս 8–10 կտոր պաշտօնական վկայագրերով հաստատուած է։ Երեւելի հայ անձնաւորութիւններ, մինչեւ վարդապետ, Առաջնորդներ, նոյն իսկ Թուրք բարձրաստիճան անձեր գնահատած են բարքս ու գործունէութիւններս հաստատած։ Այդ վկայագիրը պատրաստ եմ ցոյց տալու ամէն ատեն։

Գալով կուսակրօնութեան համար Արմաշ երթալուս, ցաւալի է արդարեւ բոլորովին ծուռ այդ զրպարտութիւնը։ Իբրեւ ուսումնասէր հոն գացող մէկը կուսակրօն ըլլալու միտք կ'ունենայ եղեր, ատ չէի գիտեր։ Որո՞ւ ըրի դիմում մը, այդ մասին, չեմ գիտեր ես։

Բայց նոյնիսկ հոս, անմոռաց բարի անուն մը պիտի ունենամ ընդ միշտ, ամէն անոնց լեզուին վրայ, որոնք ժողովական, հոգաբարձու են. ըլլալով, ճշմարտութենէ չեն ուզեր շեղիլ։

Ասոր անոր անուններով, զաւեշտներ կը շարէք ձեր համախոհներուն, լաւ. Բայց աղարտելու ելլել անբասիր կեանքս, ատիկա չեմ ներեր։

Իմ մասիս, ես բնութենէս գոհ եմ, հասածին կենցաղիւ լեցուն բաւարար չեմ տար, չեմ խնկարկեր կեղծը, ճնշողը։ Այս վարուելակերպս, ո՜ւր էր թէ ձերն ալ այդպէս ըլլար։ Եդեսիոյ հայ համայնքը, տարիներով իր սերունդին օտարանալուն հանդիսատես չէր ըլլար։

ԿԱՐԱՊԵՏ Բ. ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ
Ուսուցիչ Օգոստինեան Ֆրանսացի
Հայոց վարժարանին որ ի Պրուսա

ՑԻՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

(ՄԵԾ-ՊԱՀՔԻ ՅՊԱՒՈՐՈՒ՝ ԽՆՆԵՐ)

Նախնի հաւատաւոր դարերուն, եկեղեցական հայրերը, ի՛նչ նպատակով որ ստեղծած ու հաստատած են պահքերը, այսօր, ներկայ ժամանակիս մէջ, նոյն նպատակին չեն ծառայեր, մեր քաղքենի համարուած ժողովուրդներուն մօտ։ Եւ սակայն, հակառակ քաղքենի ժողովուրդին նորաձեւ բարքերուն, չինական շրջանակներու մէջ ապրող հայ համայնքը իբրեւ հաւատարիմ աւանդապահ, իր պապենական աւանդութիւններուն, ուրիշ շատ մը հայոց բնատոհմիկ բարքերու հետ, մինչեւ այսօր անաղարտ պահած է եւ դեռ կը շարունակէ պահել նաեւ պահքի սովորութիւնը։

Անշուշտ շահեկանութենէ զուրկ չպիտի ըլլայ, եթէ քանի մը տող նուիրենք գեղջուկներուն, պահքի աւանդական, իրենց նկատմամբ մեր ունեցած տպաւորութիւնները յայտնելու համար։

Շինականները, պահքի եւ մանաւանդ Մեծ-Պահքի օրերուն մէջ, սովորականէն տարբեր կեանք մը ունին, աւելի սիրուն, աւելի բարեպաշտական, եւ աւելի սրբակեաց։ Հիւանդոտ ակարներէն, եւ պզտիկ ճժերէն, մանր աղջիկներէն զատ, գրեթէ բոլորն ալ չոր-պաս (ծոմ) կը պահեն, եւ նախնի դարերու հաւատաւոր քրիստոնեաներուն պէս, բանջարեղէններով եւ աղ ու հացով կը լեցնեն ծամերնին։ Եթէ իրարու քինոտած են ու սրդողած, ատելութիւնն ու քէնը, պակասն ու պակասութիւնները, կը վանեն իրենց սրտէն, կը ներեն իրարու, կը մոռնան ամէն բան, կը հաշտուին գեղն ու գեղացին, դուռն ու դրացին, սրտով ու սիրով իրարու կը կապուին, իբրեւ անդամները միեւնոյն ընտանիքին, եւ զաւակները միեւնոյն օճախին։ Ամէն օր, իրիկուան ու առաւօտ կ'երթան ժամ-տուն, կ'աղօթեն, ջերմեռանդութեամբ, մաքուր հաւատքով, մաքուր սէրով եւ մաքուր զգացումներով։ Սիրով ու յօժար կամքով, կը լսեն ու կը պահեն տէրտէրին տուած պատուէրներն ու խօսքերը։ Կը զղջան եւ կը զղջացնեն զիրար, թերութիւններ գործելէ, պակաս պակասութիւններու մէջ գտնուելէ։ Օրուան խօսակցութիւնները, բոլորն ալ, պահքի, աղօթքի, սուրբին եւ հայրապետի, ժամի եւ ժամ-տունի շուրջը կը դառնան։ Կենդանի ու մեռել, բարի մարդեր կը յիշուին, կը յիշատակուին, իբրեւ ազնիւ ու պարկեշտ օրինակներ, կը ներկայացուին. անոնց բարեմասնութիւններէն, յատկութիւններէն, եւ առաքինի վարք ու բարքէն դասեր քաղելու եւ քաղել տալու համար։ Օրուան ուսուցիչները տէրտէրներն են, ու անոնցմէ յետոյ, ալեւոր ծերուկները եւ պառաւ մամիկները։ Կը խօսին ու կը պատմեն իրենց ծեր կեանքէն, եւ կեանքի փորձառութենէն։

Տե՛ս, հոս, ժամ-տունին մէջ, կամ դուրսը ժամու պատին տակ, աթոռիկի մը վրայ, շէնշող եւ գոլ արեւին դիմաց, տէրտէր մըն է որ կը խօսի իր գեղջուկ ժողովուրդին, տեղական բարբառով, պարզ եւ անպաճոյճ լեզուով։ Թէեւ չունի հմտութիւն, թէեւ չունի մեծ պաշար եւ պէտք եղածին չափ գիր ու կարդալ, սակայն իր ունեցածով կրնայ գոհացնել իր գեղջուկ ունկնդիրները։ Կը խօսի անոնց տեղական կեանքէն, տեղական բարքերէն եւ տեղական նիւթերէն. ու անոնք կը լսեն, մտիկ կ'ընեն շատ հաճոյքով եւ շատ ալ սիրով։ Տե՛ս, անդին, նահապետական օճախին քունճը (անկիւն) հնամանի, հարիւրը անցուկ ծերուկ մը, ճերմակ մօրուքով, ժպտուն դէմքով, շրջապատուած խումբ մը մար-

—(30)—

''ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՏԻԿԻՆ ՔՐԻԶԱՆԹԷՄ

Հեղինակ
ԲԻԷՐ ԼՈԹԻ

Թարգմանիչ
Տ. Ս. ՇԱԼՃԵԱՆ

ԼԴ.

—Լաւ հասկցած էինք. ըսաւ, անտանելի օդով մը սանբանի մը մէջ նստած ամբողջ ծովածոցէն անցնիլ...։

Կը ժպտի աղջնակի մը պէս որ շատ ուրախ է, եւ իբրեւ որ պէտք էր շատ դժուարահաճ ըլլալ չխոստովանելու համար թէ այս գիշեր շատ սիրուն է ան։

Ո՛հ կ'աւելցնեմ որ այս գիշեր, առանց աւելի ուշանալու, մեծ պտոյտ մը պիտի ընենք Նակազաքիի մէջ, պիտի տանինք Օհաւ-Գի-Սանը, Քրիզանթէմի երկու հօրեղբօր աղջիկները որոնք հոն կը գտնուին, եւ տակաւին ուրիշ փոքրիկ դրացուհիներ ալ՝ եթէ կը փափագին. ամենէ՛ն ալլանդակ խաղալիկները պիտի գնենք. ամէն տեսակ կարկանդակներ պիտի ուտենք, շատ մը պիտի զուարճանանք։

—Ի՛նչ աղէկ ատեն մը հասաք! կ'ըսեն անոնք ուրախութեամբ ոստոստելով։ Ճշդիւ գիշերային ուխտագնացութիւն մը պիտի կատարուի Թօրթի-Սօթէօզի (ատամնաւոր կրիայ) տաճարը։ Ամբողջ քաղաքցիք հոն պիտի երթան, բոլոր ամուսնացեալ բարեկամները մեկնած են արդէն, ամբողջ Ք. Ր. Զ. խմբակը, Թուքի-Սան, Գանբանիւլ եւ Ժօնքիլ, բարձրահասակ բարեկամին հետ։ Եւ իրենք երկուքնին, խեղճ Քրիզանթէմն ու Օհաւգին, սիրտերնին կոտրած տունը կը մնային, որովհետեւ մենք հոն չէինք եւ Տիկին Բրիւն ալ իր ճաշէն յետոյ ջղաձգութիւններ եւ նուաղումներ ունեցած էր...։

Շո՛ւտ ընենք, մուսմէները թող զարդարուին։ Քրիզանթէմ արդէն պատրաստ է։ Օհաւգի շուտ մը [illegible] փոխելով մկնագոյն գորշ զգեստ մը կը հագնի, կ'աղաչէ ինծի որ իր գեղեցիկ գօտիին ուռուցիկ հանգոյցը յարդարեմ, եւ իր մազերուն մէջ կը ցցէ արծաթէ երկայն վարսակալ մը։

Մեր լապտերները վառելով կ'անցընենք գաւազաններու ծայրը. Պ. Սիւգր շնորհակալութիւն կը յայտնէ իր աղջիկը միատեղ առնելնուս համար. շնորհակալութեան վերջը չի գար ա՛լ, մեզի ողջերթի կուգայ, դրանը առջեւ չորս ոտքի վրայ կ'իյնայ, — ու մենք զուարթութեամբ կը հեռանանք թափանցիկ ու մեղմ գիշերուան մէջ։

Հեռուն, քաղաքը մեծ տօնի ոգեւորութեան մը մէջ է արդարեւ։ Փողոցները բազմութեամբ լեցուն են. ամբոխը կը խլրտի ծիծաղկոտ, քմահաճ, յամրընթաց ու անհաւասար մեծ ալիքի մը նման, — բայց ամբողջովին կը յառաջանայ դէպի միեւնոյն ուղղութիւնը, միեւնոյն նպատակը։ Իր մէջէն կը բարձրանայ անհուն բայց թեթեւ բզզանք մը՝ որուն մէջ կը տիրապետեն ծիծաղն ու քաղաքավարական բանաձեւերը, զորս մեղմ ձայնով մը կը փոխանակեն իրարու հետ։ Լապտերներ ու լապտերներ...։ Կեանքիս մէջ ո՛րքան շատ, ո՛րքան գոյնզգոյն, ո՛րքան այլանդակ ու տարօրինակ տեսած չէի բնաւ։

Ի դէպս կը հետեւինք այս մարդկային հոսանքին՝ անկէ քշուածի պէս։ Ամէն հասակէ կիներու խումբեր կան զարդարուն հագուստներով, մանաւանդ անթիւ մուսմէներ՝ որոնք իրենց վարսերուն մէջ անցուցած են տարօրինակ վարսակալներ ու ծաղիկներ, կամ Օհաւգիի նման արծաթէ պճնազարդեր. փոքրիկ ու թօշնած դէմքեր, նարտծին կատուիկի փոթոտ աչքեր, գիրուկ ու ամփոփ այտեր, կիսաբաց շրթունքներով։ Ասոր հետ մէկտեղ սիրուն են այդ զարդարուն պուպրիկները՝ իրենց մանկական չարաճճիութիւններուն ու ժպիտներուն պատճառաւ։ Մարդոց մէջ շատ մը թաղեայ գլխարկներ կան, որոնք իրենց ազգային երկայն պարեգօտին վրայէն իբրեւ աւելի պերճանք մը դրուած են եւ կ'ամբողջացնեն գիտուն կապիկներու այդ զուարթ այլանդակութիւնները։ Ձեռքերնին բռնած են ոստեր, երբեմն ամբողջ ծառատունկեր, որոնցմէ տերեւներուն հետ խառն կը կախուին լապտերներուն ամէ՛ն ալլանդակները, անասունի կամ թռչուններու ձեւերով։

Քանի՛ կը յառաջանանք դէպի այդ տաճարին ուղղութեամբ, փողոցները աւելի՛ խճողուն, աւելի՛ աղմկոտ կը դառնան։ Հիմա ամբողջ տուներուն երկայնքը նեղ ատաղձներու վրայ ցուցադրուած վաճառքներ կան. ամէն գոյնով շաքարներ, խաղալիկներ, ծաղկած ոստեր, փունջեր, դիմակներ։ Մանաւանդ դիմակները, որ անոնցմէ սրնգականներ ու սայլակներ լեցուն. ամէնէ՛ն ընդհանրացածն ա՛յն է՝ որ ամգոյն ու խորամանկ ցռուկ մը ունի, երկայն ու ձիգ ականջներ եւ բրինձի աստուածին նուիրական ճերմակ աղուէսը ներկայացնող դիմակներ։ Ուրիշ խորհրդաւոր դիմակներ ալ կան աստուածներու եւ հրէշներու, ամէնքն ալ մեռելատիպ, ծամածռած, ջղաձիգ, ճշմարիտ մազերով ու մօրուքով զարդարուած։ Խել մը անձեր, [illegible] իսկ կը գնեն այդ խրտուիլակներէն ու դէմքերնին կ'անցընեն։

Կը ծախեն նաեւ ամէն տեսակ նուագարաններ. շատ մը այն բիւրեղէ փողերէն՝ որոնք ո՛րքան ալլանդակ ձայներ կ'արտաբերեն, բայց այս գիշերուաններուն տէրն են, առնուազն երկու մէթր երկայնութեամբ։ Անոնց հանած աղմուկը ծանօթ բանի մը չի նմանիր. ամբոխին մէջ կարծես կը լսուին հսկայ հնդկահաւեր՝ որոնք մեծաձայն կը ղօղանջեն մարդիկը վախցնելու համար։

Այս ժողովուրդին կրօնական զուարճութիւններուն մէջ, մեզ Եւրոպացիներուս, կարելի չէ թափանցել իրերու ունեցած խորհրդաւոր յատակները. չենք կրնար ըսել թէ ո՛ւր կը վերջանայ կատակերգութիւնը եւ ո՛ւրկէ կը սկսի գաղտնախորհուրդ սոսկումը։ Այս սովորութիւնները, այս խորհրդանշանները, այս դէմքերը, ամէն ինչ որ աւանդութիւնն ու կռապաշտութիւնը խճողած են ճապոնական ուղեղներուն մէջ՝ մեզի համար խորապէս մթին ծագումներէ առաջ կուգան. նոյն իսկ ամէնէն հին գիրքերը խիստ անորոշ ու անբացատրելի կերպով պիտի բացատրեն մեզ զանոնք.— որովհետեւ մենք այդ մարդոց նմանները չենք։

(Շարունակելի)

դիրէ. իր գեղջկական տուզմիները եւ անոնց պարագաներն են. խրճիթական ձեւի տակ կը խօսի անոնց հին տօնակներ, բարոյալից պատմութիւններ։ Այդ ծերունը դարի մը կեանքը ունի, հետեւաբար դարի մը կենդանի պատմութիւնը կրնայ համարուիլ։

Գիւղացին ամէն բանէ առաջ եւ ամէն բանէն աւելի հաւատքի մարդն է, եւ հայրենական աւանդը իր Եկեղեցին։ Անոր կրօնական հաւատալիքներուն մէջ, մեծ ու կարեւոր տեղ մը կը գրաւէ պահքը։ Պահքը լուծողը, չինականներուն մէջ, քրիստոնեայ եւ Հայ. Եկեղեցիին զաւակ չի համարուիր, պարզապէս նախատինքի առարկայ կը դառնայ անիկա իր միջավայրին ու շրջանակին մէջ։ Շինականին համար, պահքը, ցանկն է հաւատքին եւ ամուր պարիսպը կրօնքին։ Կրօնքը, երկար շղթայ մըն է, որուն առաջին եւ գլխաւոր օղակն է պահքը. եթէ այդ օղակը քակես, միւս օղակներն ալ ինքնին կը քակուին, եւ շղթան ալ կը դադրի շղթայ ըլլալէ. ասոր համար է պահքին նկատմամբ գիւղացիին ունեցած ըմբռնումն ու համոզումը։

Գիւղացիները, Մեծ–պահքը գլխէ գլուխ պահելով, բարի եւ հոգեւոր միջոցներով կը պատրաստուին, որպէս զի արժանաւորապէս կարենան ընդունիլ Ս. Հաղորդութիւնը եւ տօնել Յարութեան Ս. Զատիկը, որուն այնքան կը ցանկան արտավրին։

Աւագ շաբթուան Աւագ Հինգշաբթին, առաւօտ, ժամէն յետոյ, չոր–պաս պահողները, չորեք–չորան իրարու հետ կը լեցուին ժամատունը, դրդոյ, աղջիկ, կին, երիտասարդ եւ ամէն դասակարգի մարդեր։ Հոն է ալ երէցը, որուն առջեւ ծունկ չոքած, կը խօսին, կը խոստովանին։ Տէրտէրը իր պաշտօնին բերմունքով, կը խրատէ, կը յորդորէ, եւ «Ողորմեսցի»ն ըսելով կարգ կարգ կը զիջէ։ Ձայնը ժամուն, ապաշխարութեան կարգը կատարուելէն ետքն, մանաւանդ ապաշխարողներուն վրայ Յովհան Ոսկեբերանի օրհնութեան աղօթքը կարդացուած ատենը, շատ յուզիչ է գեղի ժամ–տանն տեսարանը. մարդ մ'ըլլան ալ ծերունի ըլլայ, որքան ալ սիրալիր ըլլայ, պահ մը կը զգածուի, կը յուզուի, կը արտասուէ, կը վերանայ, եւ ինքզինքը հաւատքի դաշտերուն մէջ գտնել կը կարծէ։ Պատարագի արարողութեան ատեն, տեսնելու է գեղջուկը իր ժամ–տանն մէջ, դիտելու է զայն իր աղօթքի պահուն։ Հոն է որ, նրանքին մարդը կը պարզուի. հոն է որ, սիրտ շարժած եւ զգացում հրաշալի տեսարանի մը առջեւ կը գտնես ինքզինքդ։ Հանդէպ այդ սրտագրաւ տեսարանին, հանդէպ չինականի աղօթքին, որոր եւ զգացումի հետ խօսող բան մըն ալ կը նշմարես Աստուծոյ ուղղած անոր հոգեբուղխ խնդրանքներուն մէջ, չինականը միայն ինքզինքը չէ, որ կը մոռնայ իր աղօթքին մէջ, մինչեւ իր պէտքերը չեն որ կը սփռուին Աստուծոյ առջեւ։ Անիկա կը մոռնայ իր ու քու վրան ալ, անիկա կը մոռնայ իր ընտանիքին վրան ալ, սուրբ, ինքնատիպ եւ քրիստոնէական մտածումներով։

Եկեղեցիի արարողութենէն, պատարագէն յետոյ, ապաշխարողները կը մօտենան, կը մաքրուին, կը հաղորդուին, հոգեկան եւ սիրուն տպաւորութեան մը տակ կը մեկնին ժամ–տունէն։ Հիմա, ա՛լ զգաւործ է չինականը եւ ուրախ, բարեպաշտական ժպիտ մը, հոգեկան զուարթութիւն մը կը տեսնուի անոր դէմքին վրայ։ Ալ ինքզինքը ազատ կը զգայ, իր խղճի խայթէն, իր պարտականութիւնը կատարելով, ալ Սրբութիւն (Հաղորդութիւն) առած է, հետեւաբար ներքին գոհունակութիւն մը ունի իր մէջ։

Մեծ–պահքի օրերուն մէջ, ասոնք են սովորութիւնը մեր գիւղացիներուն, ասոր է կեանքը մեր չինական աշխարհին, անշուշտ այն չինականներուն, որոնք կղզիացեալ կեանք մը ունենալով, հեռի ու զերծ մնացած են օտարոտի բարքերէն եւ խաթարիչ սովորութիւններէն։ Այդ տեսակ միջավայրերու մէջ ապրող ժողովուրդները, թէեւ աղքատ են ու տխուր, սակայն իրենց ինքնատիպ բարքերով ու սովորութիւններով կրնան յիշեցնել մեզի նահապետական դարերը եւ նահապետական կեանքը։

ՄԱՆՈՒԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

Տիարպէքիր

ՏՈՒԲԹ. Պ. Մ. ԱՓՐԻԿԵԱՆ

Մասնաւոր բժիշկ Վիէննայի հռչակաւոր Նոտնագէլ Քլինիքին մէջ, կը ծանուցանէ թէ, աւելորդ մասնագէտ Բրոֆէսօրներուն հետ բժշկական խորհրդակցութիւններ կը կատարէ իրեն դիմող հիւանդներուն վրայ։ Հասցէն է Dr. Paul Afrlkian Vienne Spiegelgasse, 3, Fhur. 11

4—20

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ԳԻՒՏ ՄԸ

ՀԻՆԳ ՂՐՈՒՇՈՎ ՁԵՌՔ ՄԸ ԶԳԵՍՏ

Բանկէր տնուն ծանօթ բաղադրութիւն մը վերջնական կերպով կը հանէ բամպակէ, բուրդէ եւ մետաքսէ կերպասներուն արատները։ Գործածելու եղանակը սա է. խոզանակը թրջել բաղադրութեան մէջ, թաթխել եւ արատին վրայ քսել մինչեւ որ փրփրի. յետոյ թաց սպունգով մը մաքրել։ Միակ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, գերմանական գեղեցկական դիմաց, դեղձակ Զուլիգաս վաճառատունը, թիւ 18, ի Բերա Փօթ Տեպօր եւ Փօ՛Մարշէ վաճառատուները, ի Պոլիս, Հաճօպուլօ խան, Պ. Հաճօպուլօի կողմէ։

2—30

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱ

Ռուս զինուորներու համախմբումը.— Ռուսի մը արկածները Ճապոնի մէջ.— Պատերազմին պատկերները։

Մուքտենէն մարտ 25 թուականով հեռագրուած նամակը ուղղուած է Բարիզի թերթի մը.— «Զինուորներուն համախմբման գործողութիւնները կը շարունակուին կատարուիլ կանոնաւորութեամբ եւ առատութեամբ։ Արեւելեան Զինաստանի երկաթուղին որ բոլորովին զինուորականներուն ձեռքը անցած է, առանց կեցած կեցուելու կը բանի։ Տասնըհինգ օրէ ի վեր իւրաքանչիւր օր փոխադրուած զինուորներուն թիւը չորս հազարի բարձրացաւ, որով երեք ամսուան մէջ Ռուսիա 240,000 զինուոր փոխադրած պիտի ըլլայ դէպի Մանչուրիա եւ Քորէա։ Փոխադրութեանց այդ ընդարձակութիւնը իր հոկանձարուածը ունի տեղեկութեան մէջ։ Մենք, հանդիսատեսներս, սովորաբար անհամբերութեամբ կը սպասենք որ ճակատամարտերը սկսին։ Արդ, Քուրոբաթքին զօրավարը վաղը հոս կը սպասուի եւ 28ին ալ Լիաօ–Եանկ, որով կարելի է կարծել թէ մօտերս ճակատամարտեր պիտի կատարուին, մինչեւ իրադէպ անձեռը, այն զինուորական շրջանակները որոնց վրայ յաճախ կը խօսին հեռագրական գործակալութիւնները, հիմակ ալ կը ծանուցանեն թէ պատերազմը երկու տարի պիտի տեւէ եւ թէ Քորէայի մէջ զինուորական կարեւոր գործողութիւնները սեպտեմբերին միայն պիտի սկսին։ Ապրիլին սառոյցները կը հալին. յուլիսին եւ օգոստոսին հեղեղանման անձրեւներ կը տեղան եւ կ'ողողեն ճամբաները՝ այսինքն այն բաները որոնք հոս ճամբայ կը կոչուին, առանց իրականին մէջ այնպէս ըլլալու։ Այդ ժամանակամիջոցին մէջ բան մը տեղի պիտի չունենայ, կամ գէթ կարեւոր բան մը։ Այդ հաշւին մէջ չեն մայիս եւ յունիս ամիսները, միեւնոյն անձը, սակայն, կ'ըսէ թէ Քուրոբաթքին զօրավարը այն ատեն միայն պիտի յառաջանայ, երբ 400,000 զինուորներ համախմբուած ըլլան Մուքտենի եւ Եալուի միջեւ։ Այդ հաշուով բուն իսկ պատերազմը սեպտեմբերին պիտի սկսի։ Եթէ Ճապոնները նոյն միջոցին լաւ ամրացած ըլլան Քորէայի մէջ, ամբողջ ձմեռ մը պէտք պիտի ըլլայ զանոնք անկէ վանելու եւ կամ ընջնջելու համար։

«Բարեկամի մը տանը մէջ հանդիպեցայ արեւելեան Զինաստանի երկաթուղիին պաշտօնեաներէն երիտասարդի մը որ նոր փախած է Ճապոնէն, ուր թշնամութեանց սկսելէն առաջ, դիրք բռնած էր Արկուն նաւահանգիստին վրայ։ Այդ անձը որ լաւ անգլիերէն կը խօսի, այնքան որ Անգլիացիները առաջին անգամ իրենց հայրենակիցներէն մէկը կը նկատեն զայն, ինքզինքը իբրեւ բրիտանական հպատակ ներկայացուցեր է. այդ կերպով ազատեր է Նակազաքիի մէջ վար դրուելէ։ Զինքը ազատ թողեր են՝ երկու ոստիկաններու հսկողութեան տակ, սակայն կրցեր է անոնց ձեռքէն փախչելով անգլիական նաւ մը մտնել որ Չէ–Ֆու կ'երթար. այդ անձը երբ չինական եզերքին կը մօտենար, ջուրին երեսը տեսեր է երեք ծխանելոյզներ ճապոնական յածանաւի մը որ ջրասուզէն խոցը ընկղմած էր։ Նակազաքիի մէջ ճ բռնական ժողովուրդը դժգոհութիւն կը յայտնէ։ Ծովարարութիւնը չեն յայտներ ժողովուրդին որ մինչեւ այնպէս գիտէ թէ Բորթ–Արթուր գրաւուած է։ Ռուտեբլիքներու գիները շատ աւելի են։ Վերադարձել երկաթուղիի պաշտօնեան վաճառատան մը ցուցափեղկին մէջ հետաքրքրական ջրանկար պատկեր մը տեսնելով ուզած է գնել, սակայն դրամ չունէր։ Այդ պատկերը Ալեքսէյեֆ ծովակալը կը ներկայացնէր որուն մէկ սրունքը չկար։ Ծովակալը այդ արկածին ենթարկուեր է մարտ 26ի գիշերը Բորթ–Արթուրի ռմբակոծութեան պահուն, կ'ըսէին պատկերին տակ գրուած քանի մը տողերը։ Ճապոնցի նկարիչը նոյն պատկերին մէջը կը ներկայացնէր նաեւ ռուսական նաւատորմը՝ կոյմերը կտրած, այրած ու բռնած։ Ծովին վրայ բեկորներ կային միջեւ ռուսական դրօշներ դրուած։ Հորիզոնին մէջ ճապոնական նաւատորմը կ'երեւայ իր ամբողջութեամբը։ Պատկերին մէկ անկիւնը կար ճապոնական ծովակալը որ պատուհասէն կը դիտէ իր հակառակորդը՝ Ալեքսէյեֆ ծովակալը՝ մէկ սրունքով զոր ճապոնական նաւեր դէպի անդունդը կը քաշեն։

«Երէկ Մուքտենի ժամանեցին վերջերս հարաւային կողմը ձերբակալուած հինգ Ճապոնները՝ Զաւծիրտ դէր–գնդապետը եւ չորս զինուորներ։ Կ'երեւայ թէ Զաւծիրտ զինուորական դիրքերու յատակագծերը կ'արձանագրէր իր կնոջ եւ սպասուհիի մը հետ։ Վրայէն գտնուեցան 550 եէն արժող դրամ եւ քօրէական մանր դրամներ։ Հանրութիւնը որ կայարանը կը գտնուէր, հազիւ կրցաւ տեսնել Ճապոնցի գերիները, որոնք անտարբեր կը տեսնուէին ռուս սպաներուն հետ, եւ ժողովուրդը անոնց զէնքերը կը դիտէր։ Իրիկուան Սիպերիա ղրկուեցան այդ Ճապոնցիները։

«Մուքտենի բնակիչներէն ոմանք միթէ կը սխալին երբ կ'ըսեն թէ ամէն կողմ Ճապոնցիներ կան, կամ ռուսական ոստիկանութիւնը չի կրնար զանոնք գտնել, եւ թէ իրա՞ւ է որ շրջակայ չինական գիւղերուն մէջ բազմաթիւ լրտեսներ կան։ Սա յայտնի է սակայն թէ ամէն օր բողոքներ կ'ըլլան որ քաղաքին մէջ Ճապոններ տեսած են՝ Չինացիի տարազով ծպտուած եւ թէ ընթացքի այդ աչքառու համարձակութիւնը զարմա՛նք կը պատճառէ ոչ–զինուորական Ռուսներուն։ Շատերը խակական ճապոններու հանդիպելով իմաց տուեր են սպաներու, որոնք պատասխաներ են թէ իրենք ոստիկան չեն։ Այս պատասխանին արժէքը հասկնալու համար պէտք է գիտնալ որ Ռուսիոյ մէջ ոստիկաններու եւ ոստիկան–զինուորներու սպաները հաւասար չեն նկատուիր զինուորական սպաներուն։ Ռուս զինուորական սպայ մը իրեն վիճակին համապատասխան պաշտօն մը չի նկատեր ճապոն մը ձերբակալելու գործը։

«Այս վայրկեանիս ինծի հաղորդեցին սա իրողութիւնը որ 48 ժամէ ի վեր գաղտնի պահուած է եւ թէ ցայդ գրեթէ ոչ ոք տեղեկութիւն ունի Մուքտենի մէջ։ Առջի իրիկունը ասկէ անցնող զօրագունդի մը զինուորներէն մէկ քանին, որոնք նոր կայարանին մէջ պատսպարուած են առժամապէս, դիտեցին թէ մարդ մը իրենց հետ կայարան կը մտնէ. ռուս զինուորի հագուստ կը կրէր, բայց հասակին կարճութիւնը ուշադրութիւն հրաւիրեց. հարցաքննեցին զայն եւ տեսան թէ չինծու զինուոր մըն է։ Արդարեւ Ճապոն մըն էր որ տեսնելով որ բռնուած է, խոստովանեցաւ թէ առժամեայ զօրանոցը պիտի քանդէր, ձեռքը գտնուած ռումբերով։ Ռուս զինուորներուն իւրաքանչիւրը փոքր պայուսակ մը ունի։ Ճապոնցիին ալ նոյն տեսակ պայուսակ մը բռնած ըլլալով, անցած ատենը ուշադրութիւն չէր հրաւիրած։ Հինգ վայրկեանի մէջ ճապոնցին սպաննուեցաւ սուինի հարուածներով։ Դիակը անկիւն մը նետուեցաւ եւ երէկ առտու վեց զինուորներ, ենթասպայի մը առաջնորդութեամբ, գերեզմանատուն տարին զայն։»

ՌՈՒՍԻԱ

Կարմիր Խաչը.— Պալթիկի նաւատորմը.— Միջնորդութեան մը զրոյցները.— Ճապոնական լրտեսներ.— Քուրոբաթքինի զօրավարին տեղեկագիրը։

Բեդերսպուրկ, 23 ապրիլ.— (Մաթէնի Թղթակցէն).— Այս առտու տեսակցեցայ Վորոնցով–Տաշքով կոմսին հետ որ կայսեր հրամանով Կարմիր Խաչին վերատեսուչ կարգուած է։ Կոմսը յայտարարեց թէ սխալ է այն լուրը, որուն համաձայն Մուքտէնի, Լիաօ–Եանկի ու Բորթ–Արթուրի ճիւղին տնօրէնը՝ Ալեքսանդրովսքի հետ պիտի պիտի կանչուի։ Ալեքսանդրովսքի մեծ ծառայութիւններ կը մատուցանէ, նոյն տեղերու մասին ունեցած հմտութեամբը, վասն զի Զինաս պատերազմին ատեն ալ հոն գտնուած է։ Կարմիր Խաչի գործերը շատ կանոնաւոր վիճակի մէջ կ'ընթանան. ինը հազար հինգ հարիւր անկողին ունի նոյն տեղերը. նաեւ վեց հարիւր ձիեր պիտի գնէ՝ շարժուն հիւանդանոցներուն համար։ Ամէնէն դժուարը պաշտօններու խնդիրն է։ Այդ վիճակը դարմանելու համար յաճախակի կը ղրկուին պահածոյ եւ ամփոփուած կաթեր. միւս կողմէ Ամուրի մէջ ալ դժուարներ կը գտնուին։ Օրական մէկ վակոն միայն ղրկել կարելի կ'ըլլայ, վասն զի զինուորական փոխադրութիւնները ժամանակ չեն թողուր։ Ասկէ զատ ամէն շաբթու մասնաւոր կառախումբ մը Կարմիր Խաչին կողմէ ուտելիք եւ իրեղէն կը փոխադրէ։ Այդ հաստատութիւնը որ ներկայ պատերազմին համար վեց միլիոն ֆր.ի մասնաւոր դրամագլուխ մը առաջած է, զանազան հանգանակութիւններով վեց միլիոն ֆր.ի ուրիշ գումար մըն ալ ձեռք բերած է, հետեւաբար պարագաներուն բոլոր պահանջած ծառայութիւնները կրնայ մատուցանել։ Մոսկուայի մէջ կատարուած գիղծումներուն համար քննութիւն մը կը կատարուի. յանցաւորները դատական իշխանութեան պիտի յանձնուին։

— Զրոյց կայ թէ քանի մը նահանգներու մէջ ճապոնական լրտեսներ ձերբակալուեր են։ Քուրսքի մէջ, մանաւանդ, երկու Ճապոններ փորձեր են քանդել վառօդի գործարան մը։

— Կը կարծուի թէ երկուշաբթի օրը Ալեքսի մեծ դուքսին նախագահութեամբ գումարուելիք ծովակալներու Խորհուրդի մը մէջ պիտի որոշուի Պալթիկի նաւատորմին հրամանատարին անուանման խնդիրը։ Կ'ըսուի թէ այդ պաշտօնը պիտի յանձնուի Շուխնին ծովակալին, եւ ոչ թէ Բոդրովսքի ծովակալին, ինչպէս ենթադրուեցաւ ասկէ առաջ։

— Բեդերսպուրկի մէջ արտաքոյ բան մը կը նկատուի այն գաղափարը թէ ցամաքի վրայ առաջին ճակատամարտէն մը ետքը իրաւախոհական կարգադրութիւն մը կարելի պիտի ըլլայ, երբ Ռուսիա յաղթական հանդիսանայ։ Այդ պարագային Ռուսիա Մանչուրիան պիտի գրաւէ եւ Ճապոն ալ Քորէայի մէջ պիտի հաստատուի։ Նիւ–Եորք–Հէրըլտի թղթակիցը կ'ըսէ թէ Ռուսիա պիտի չուզէ ընդունիլ այդ տեսակ առաջարկութիւն մը։ Կ'ըսուի թէ Էտուարտ թագաւորն է այդ գաղափարը ներշնչողը։ Անգլիոյ թագաւորը մեծ ժողովրդականութիւն կը վայելէ Բեդերսպուրկի մէջ՝ Անգլիոյ մէջ տիրող հակառուս զգացումները հանդարտեցնելու եւ այդպէս անհանգստացուցած ըլլալուն համար սպառնացող միջազգային կնճռոտ վիճակները, սակայն Էտուարտ Է. բնաւ պիտի չընէ այն տեսակ միջնորդութիւն մը, որուն համար լաւ գիտէ թէ իզուր պիտի մերժուի։ Քոբէնհակի մէջ ալ վերջերս այդ տեսակ ծրագիր մը որոշուած չէ։

— Հարաւային Ամերիկայի հանրապետութիւններէն մէկը, Նիւ–Եորքէն միջնորդի մը միջոցաւ, առաջարկեր է Ռուսիոյ ծախել չորս յածանաւեր՝ երկուքը 5000 թոնոնոց եւ երկուքն ալ 3000։ Ռուսիա մերժեր է այդ առաջարկութիւնը։

— Քուրոբաթքին զօրավարը, ճապոնական լրտեսներու ձերբակալման եւ մահու պատժին ենթարկուելուն նկատմամբ, սա հեռագիրը ուղղած է Նիքոլա կայսեր.

«Ցորդանօք կը տեղեկագրեմ Ձեր Վեհափառութեան թէ ճապոնցի սպաներ՝ Սթիվօ Եուքոթա եւ Թէյզոքաքի ձերբակալուեցան Թսիցիխարի կայարանին մօտ. անոնց վրայէն գտնուեցան երեք տուփեր որոնք կը պարունակէին զանազան առարկաներ եւ գործիքներ՝ ճամբաներ քանդելու համար, Մոնկօլիոյ, Մանչուրիոյ եւ հիւսիսային Քորէայի լաւ յատակագծերը. նաեւ ծանօթագրութիւններ։ Մուքտենի մէջ առժամապէս գումարուած զինուորական ատեան մը, ապրիլ 20ին, մեղապարտ ճանչցաւ զանոնք, վասն զի Ռուսիոյ դէմ գործող ճապոնական բանակին պատկանելով, իրենց բանակին յաջողութիւնը ապահովելու համար մտադիր ըլլալով քանդել հեռագրական հաղորդակցութիւնները եւ երկաթուղիները, զանազան առարկաներ ձեռք անցուցած էին՝ վերոգրեալ հաղորդակցութիւնները քանդելու համար. նաեւ գաղտնի Մանչուրիա մտած էին, ուր ձերբակալուեցան ռուսական շրջանի պահակներու կողմէ, Թսիցիխարի կայարանին հարաւային կողմը, երեսուն վերստ հեռաւորութեամբ, արեւելեան Զինաստանի երկաթուղիին վրայ։ Զինուորական Մարզպետը մեղապարտ ճանչցաւ ճապոնցի սպաները՝ մանկական տարազ կրելնուն համար, իրենց ազգութիւնը ծածկելու նպատակով, մինչդեռ իրենք ճապոնական բանակին կը պատկանէին։ Հետեւաբար, զինուորական պատժական օրէնքին տրամադրութիւններով այդ սպաները իրենց քաղաքային իրաւունքներէն զրկուելու եւ մահու պատժին՝ դատապարտուեցան կախաղան հանուելով։ Հաստատեցի այդ դատապարտութիւնը, բայց նկատողութեան առնելով անոնց սպայի հանգամանքը, հաւանեցայ որ հրացանի բռնուին, փոխանակ կախաղան հանուելու։ Մերժեցի դատապարտեալներուն խնդիրքը, որով իրենց կեանքին շնորհումը կը հայցէին։ Մահու պատիժը գործադրուեցաւ ապրիլ 21ին, իրիկուան ժամ 6ին։»

— Ռուսիոյ պաշտօնական շրջանակէն գնդապետ մը յայտարարեց Բարիզի թերթի մը թղթակցին թէ վերջին հեռագիրները ենթադրել կուտան որ Ճապոնները մօտերս պիտի փորձեն Եալուի հիւսիսային եզերքը զինուոր ցամաք հանել, որպէս զի գետը անցնելու հարկ չըլլայ, գործողութիւն մը որ իրենց համար շատ վտանգաւոր է ու դժուար՝ փոխադրութեան միջոցներու անբաւականութեան հետեւանքով։ Շթաքել զօրավարը որ Բորթ–Արթուրի զինուորական հրամանատարն էր, հիմա Տալնիի երրորդ զօրաբաժնին հրամանատարութիւնը կը վարէ, թէեւ հոն կարելի չէ ցամաք ելլել, վասն զի թէ՛ եզերքը ականներով պաշտպանուած է եւ թէ Բորթ–Արթուրը մօտ է։ Գնդապետը յարեց թէ չինական զինուորները մասնագիտութիւն պատճառելու վիճակ մը չունին։ Ճապոնական լրագիրները կ'ըսեն թէ Զին եթէ պատերազմին մասնակցի, տարկա աւելորդութիւն մը պիտի չըլլայ Ճապոնի համար, վասն զի Ռուսիոյ կողմէ երկու վճռական յաղթանակներ բաւական պիտի ըլլան չինական զինուորներուն գրաւած երկիրները տիրելու համար։

ԲՈՐԹ–ԱՐԹՈՒՐ

Ցաւալի արկած մը.— «Բոպիետա» զրահաւորը.— Ռուսական նաւաբաժինը։

Բեդերսպուրկ, 23 ապրիլ.— Հոս ցաւագին տպաւորութիւն մը գործեց Ալեքսէյեֆ ծովակալին այն հեռագիրը թէ ապրիլ 22ին ընդծովեայ թորփիլներ գետեղուած պահուն, անոնցմէ մէկը պայթեր է նաւակի մը տակը, որուն մէջ գտնուող Բիլ սպան եւ քսան նաւաստներ սպաննուեր են։

Թոքիօ.— Ռուսական Բոպիետա զրահաւորը նաւարանի չոր աւազանը մտաւ։ Բոլորովին անգործածելի է. նաեւ ռուսական ուրիշ նաւ մը որ վնասուեցաւ ընդծովեայ թորփիլներ գետեղելու պահուն զարնուելով ընկղմած նաւի մը՝ Բորթ–Արթուրի նաւահանգիստին մուտքին մէջ։

Լոնտոն.— Չէ–Ֆուէն կը հեռագրեն թէ ռուսական նաւատորմը, երէկ, պտոյտներ կը կատարէր Բորթ–Արթուրի շրջակաները։ Ուէյ–Հայ–Ուէյի բացը գտնուող ճապոնական մարտանաւեր բռներ են դէպի նաւահանգիստ գացող չոգենաւերը։

ԵԱԼՈՒԻ ՎՐԱՅ

Ճապոնական զինուորներու ցամաք ելլելը.— Ճակատամարտի լուրեր.— Լիաօ–Եանկ.— Թորփիլի պայթում.— Յարձակման ծրագիր։

Շանկայ, 22 ապրիլ.— Ճապոնական զինուորներ ցամաք ելան Եալու գետակին արեւմտեան կողմը։ Ռուսները կը համախմբուին Ֆէնկ–Հուանկ–Զանկի մէջ, քաղաք մը, 64 քիլօմէթր հեռու այն տեղէն, ուր Ճապոնները ցամաք ելան։ Կատաղի ճակատամարտ մը մօտալուտ կը նկատուի։

Սէուլ.— Երէկ եկած այն զրոյցը թէ Եալուի գետաբերանը ճակատամարտ մը տեղի ունեցած է, հիմնուած էր փոքր ընդհարումներու մտադրութեան վրայ։ Ռուս հետապնդողները, որոնց պատկանած զօրախումբը Քորէայի արեւելեան եզերքին վրայ կը գործէին, հիմա կը քաշուին դէպի ի հիւսիս։

Բեդերսպուրկ.— Բորթ–Արթուրէն ապրիլ 22 թուականով հեռագիր մը հաղորդեց զրոյց մը թէ Եալուի վրայ Ճապոնները պարտուած են, անոնց մէկ զօրագունդը բոլորովին ջախջախուելով, սակայն այդ լուրը տակաւին ստուգուած չէ։

Թոքիօ.— Լիաօ–Եանկի հարաւային արեւելեան կողմը՝ Նան–Զան–Զանկ գտնուող երեք հազար ռուս զինուորները կ'ամրացնեն լեռները։

— Ռուսները ամրացուցին Նուիժան կղզին, Եալուի վրայ, Վի–Ճիւի եւ Քիուլիէն–Զէնկի միջեւ։ Գետակին մէջ թորփիլներ դրին, որոնք դիպուածով պայթեցան։

Սէուլ.— Ճապոնները, երբ յառաջացման համար ամէն պատրաստութիւն տեսնեն, կ'ենթադրուի թէ երեք տարբեր կէտերէ յարձակում մը կատարեն։ Երկրորդ բանակը որ ապրիլ 16ին Ճապոնէն ճամբայ ելած է, հաւանօրէն դէպի Բորթ–Արթուր կ'երթայ։ Միւս զինուորները մանչուրիական եզերքը ցամաք պիտի ելլեն՝ Թաքու–Զան կամ Թա–Թունկ–Քէու, եւ պիտի մօտենան Լիաօ–Եանկի վրայ կատարուած ընդհանուր յառաջխաղացութեան։ Անմիջական զօրաբաժինը, տասնըվեց հազար հոգիէ բաղկացած եւ հրամանատարութեամբ Իքուէն զօրավարին, որ Զէնկ–Ճիւի մէջ արդէն նշմարուած հանդիպուած է, առաջին ընդհարումը պիտի ըլլայ թշնամին։ Հիմա պաշարներ ցամաք կը հանուին Զէյլ–Սանի մօտերը, ուրկէ առանց դժուարութեան Վի–Ճիւ պիտի ղրկուին, որ սպառազէն խարիսխը պիտի ըլլայ Քորէա գտնուող ճապոնական զինուորներուն։

ՃԱՊՈՆ

Երկու պետական մարդերու կարծիքը.— Եւրոպական միջամտութիւն.— Մէկ միլիառի փոխառութիւն.— Շոգենաւերու գնում։

Թոքիօ. 22 ապրիլ.— Այսօր, յառաջդիմական կուսակցութեան մէկ գումարման մէջ, երկու կարեւոր ճառեր արտասանուեցան։ Օքումա կոմսը յորդորեց Ճապոնի ժողովուրդը որ պատրաստ գտնուին՝ տեսնելու եւրոպական տէրութեանց միջամտութիւնը պատերազմին մէջ. նաեւ Ճապոնի ազգային ծախքերուն մեծապէս յաւելումը պատերազմին ետքը։ Կոմսը յարեց թէ անգամ մը որ խաղաղութիւնը հաստատուի, 1,250 միլիոն ֆր.ի փոխառութիւն մը կնքել հարկ պիտի ըլլայ։ Յառաջդիմական կուսակցութեան պետ Պ. Օզչի յայտնեց թէ կառավարութիւնը նախաձեռնարկը ըլլայ միջամտութեան։ Պ. Օզչի յարեց.

«Տէրութիւններէն եւ ոչ մէկ լաւ ընդունելութիւն մը պիտի ընէ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ Ճապոնի գերակշռութեան հաստատուելուն, եւ շատերը պատրաստ են ամէն տեսակ միջոցներու դիմել՝ արգիլելու ճապոնական ազդեցութեան ծաւալումը։»

Ատենապետը յետոյ խօսելով Ճապոնի արտաքին քաղաքականութեան վրայ, ըսաւ թէ խորհրդարանական Սպիտակ Տետրակը ցոյց կուտայ որ Ճապոն կարեւոր զիջողութիւններ ըրած էր Ռուսիոյ, թէեւ Ճապոնի վեհանձն առաջարկութեանց ընդունելութիւնը աղէտ մը ըլլար Ճապոնի համար։ Յառաջդիմականները որոնք մէկ երկրորդ մասը կը կազմեն Ճապոնի Խորհրդարանին, ընդհանուր կերպով հակառակ են Քացուրա կոմսին դաշինքին։

—Թշնամութիւնները սկսելէն ի վեր, ճապոնական առեւտրական տուները որոնք նաւեր ունին, օտար ազգերէ վեց չոգենաւեր գնեցին՝ ընդամէնը 44,000 թոնօ տարողութեամբ։

—Ճապոնի լրագիրները, խօսելով վիեննական թերթերու մէջ պայքարին վրայ եւ միջնորդութեան մը մասին, կը յայտարարեն թէ ամէն տեսակ միջամտութիւն կանխահաս պիտի ըլլայ, որքան ատեն որ փորձի չենթարկուին այնքան ներբողուած ռուսական զինուորական զօրութիւնները։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՆԱՒԵՐ ԸՆԿՂՄԱԾ

ԲԱՐԻԶ, 27 ապրիլ.—Մաթէն, առաջ ապրիլէ առած մէկ տեղեկութեանը համաձայն, կը ծանուցանէ թէ Վլատիվոսթոքի ռուսական յածանաւերը երբ կենդանէն կը մեկնէին, ճամբան ճապոնական չորս հազար զինուոր տանող չորս չոգենաւերու հանդիպելով, անոնց մէկն ալ ընկղմեր են։

ՎԻԷՆՆԱ.— Կէնզանի նաւահանգիստին մէջ կատարուած ընդհարում մը պահուն ռուսական թորփիլանաւերը ընկղմեցին ճապոնական փոքր նաւ մը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թայմզէն կը հեռագրեն Ուիմթէրի թէ Ճապոնները զինուոր ու թնդանօթ ցամաք հաներ են Տալնիէն հոթը մղոն հեռու տեղ մը։ Ճապոնական հինգ մարտանաւեր պաշտպաներ են զինուոր ցամաք հանելու այդ գործողութիւնը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Ճապոնական փոքր զօրախումբեր կը շարունակեն անցնիլ Եալու գետը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Պալթիկի ռուսական նաւատորմը ճամբայ հանելու համար աշխատութիւնները փութով առաջ կը տարուին։ Սեւաստոպոլ Եւրիաֆ չոգենաւը մօտերս Քրոնշտատ պիտի երթայ եւ պիտի քաշէ ռուսական Պորոտինօ զրահաւորը, որուն պատրաստութիւնները աւարտելու վրայ են։ Օրէլ զրահաւորը ճամբայ ելլելու վիճակին մէջ կը գտնուի։ Այդ զրահաւորն ալ Քրոնշտատ պիտի երթայ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Զինուորական թերթ մը պատերազմի դաշտին կացութեանը վրայ խօսելով, կը յայտարարէ թէ ճապոնական զինուորները պատերազմական վիճակի մէջ դնելու եւ Քորէա ղրկելու մասին տեսնուած դանդաղութիւնը մտահոգութիւն կը պատճառէ եւ թէ Ճապոն, զօրաւոր եւ բազմաթիւ միջոցներ ունեցող տէրութեան մը դէմ դնելու համար, պատերազմին սկիզբները մեծ արագութեամբ գործելով միայն պիտի կրնար յաջողիլ։ Զինուորական նոյն թերթը կը յարէ թէ Ճապոնի վիճակը հետզհետէ կը վատթարանայ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Սքրիտլով ծովակալը վաղը ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Մերձաւոր Արեւելք։ Եթէ ճամբան յապաղումներու չենթարկուի, ծովակալը մայիս 12ին Բորթ–Արթուր պիտի գտնուի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Սէուլէն ապրիլ 20 թուականով կը հեռագրեն Տէյլի Քրոնիքլի թէ տասնըհինգ օրէ ի վեր ռմբակոծութիւն պիտի չկատարուի Բորթ–Արթուրի վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թօքիօյէն կը ծանուցանեն թէ Բորթ–Արթուրի եւ Նիւ–Զուանկի միջեւ գտնուող երկաթուղին կտրուեր է։

—Բորթ–Արթուրէն կը հեռագրեն թէ հոն ղրկուած ընդծովեայ մարտանաւերու փորձը կատարուելով, կատարելապէս յաջողեր է։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Համաձայնութիւնը.— Լրագիրներուն կարծիքը.— «Նովոսթի»ի մէկ յատկանշական յօդուածը։

Բարիզ, 23 ապրիլ.— Ռուս լրագիրներուն մեծ մասը կը շարունակէ մեղմել եւ պատրաստել թելադրած մ' Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ յարաբերութեանց միջեւ։ Ռուս Լրագիրը կը յորդորէ ռուս կառավարութիւնը զգուշանալ շողոքորթ կանխաշնորհներէն Գերմանիոյ, որ կը ջանայ կղզիացնել զինքը։ Նովոսթի կը խրախուսէ Ռուսիան, Ֆրանսայի օրինակին հետեւիլ, Անգլիոյ հետ համաձայնութիւն մը կնքելու համար, որ վերջ պիտի դնէ խնդիրները պիտի լուծէ եւ պիտի նպաստէ դեղին վտանգին հեռացման, ուսկէ ճապոնական պատերազմին արդէն վերջաւորութիւն մը տալով։ Նովոսթի սա խորհրդածութիւններն ալ կ'աւելցնէ. «Միջամտութեան մը կարելիութիւնը ռուս–ճապոնական վէճին մէջ՝ Անգլիոյ կողմէ, եւ որ աւելին է, այդ տէրութեան նախաձեռնութիւնը, ամէնէն բարեբաստիկ իրողութիւններէն մէկը կը ձեւացնէ։ Անգլիոյ բարեկամական միջամտութիւնը դրամն առթիւ՝ անժխտելիօրէն ծառայութիւն պիտի մատուցանէ Ռուսիոյ եւ նոյն իսկ Անգլիոյ։ Մէկ հարուածով պիտի հարթէ կարգ մը վիճելի կէտեր, որոնք գոհացում պիտի պատճառեն Ռուսիոյ օրինաւոր պահանջումներուն Մերձաւոր Արեւելքի մէջ եւ միեւնոյն ատեն հաստատուն խարիսխ մը պիտի ձեւացնէ Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ կատարելոյ համաձայնութեան մը ի մասին բոլոր այն խնդիրներուն, որոնք դիւանագիտական թիւրիմացութիւններ առաջ բերած են երկու տէրութեանց միջեւ։ Ասկէ զատ, միջամտութիւնը պիտի թոյլատրէ Անգլիոյ՝ ամէն տեսակէտներով անտանելի կացութենէ մը ազատելու, ուր կը գտնուի իբր դաշնակիցը դեղին վտանգը ներկայացնող ժողովուրդի մը, որ բոլոր եւրոպական ազգերու կը սպառնայ։» Անշուշտ այս տողերը յատկանշական կարեւորութիւն մը ունին ներկայ պարագաներուն մէջ։

—Սպանիական Էբոքա լրագիրը անգլեւֆրանսական համաձայնութեան պայմանագրութեանը վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ ուսկէ դիւանագիտական պաշտօնագիր այնքան նպաստաւոր չէ, որքան պայմանագրութեան Յրդ յօդուածը, որով ինքնաեւ Մելիլլայի եւ Սէպտայի գետաբերաններուն միջեւ ոչ մէկ ամրութիւն շինելու արգիլքը ալ աւելի կարեւոր կը դարձնէ սպանիական դիրքերը։ Մնաց որ, Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ կողմէ ցոյց տրուած վերապահումը ի մասին Սպանիոյ իրաւունքներուն, կը չէզոքէ պէտքը գոհացում տալու այս վերջին տէրութեան շահերուն։

—Թայմզ շնորհակալութեան նամակներ կը հրատարակէ լորտ Լանստաունի եւ Պ. Քամպոնի կողմէ, ի մասին այն շնորհաւորութեանց զորս անոնց ուղղած է միջազգային իրաւարարութեան եւ հաշտութեան Ընկերակցութիւնը, անգլեւֆրանսական համաձայնութեան առթիւ։ Նմանապէս երկու նամակներ կը հրատարակէ, փոխանակուած Պ.Պ. Մաքքինըյի եւ Քոլլինսի միջեւ, այս վերջինը նախագահն Միջնաքաղաքին միջազգային առեւտրական Ընկերութեան։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Բանակցութիւններ Ֆրանսայի հետ դաշնագրութեան մը կնքման համար.— Մորմոնականութեան տարածումը։

Ուաշինկթըն, 23 ապրիլ.— Բանակցութիւնները առաջ կը տարուին արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյի եւ ֆրանսական դեսպան Պ. Ժիւսըրանի միջեւ, իրաւարարական դաշնագրութիւն մը կնքելու համար, ֆրանքօ–անգլիական դաշնագրութեան հիմերուն վրայ։ Սակայն, պայմանագրութիւնը, եթէ երկու բանակցութիւնները յաջող լուծում մը ստանան, Ծերակոյտին չպիտի մատուցուի յառա

Չիկոյ նաւապրջանէն առաջ: Չի կարծուիր որ այս դաշնադրութիւնը լուրջ ընդդիմութեան մը հանդիպի, բաւ է որ Մըրբէօյի վարչապետութիւնը փրկուի: Պարտաւորիչ իրաւարարութիւնը պայման չի պիտի դրուի, այլ կամաւոր: Եթէ այս դաշնադրութիւնը կնքուի, ուրիշ ազգութեանց հետ ալ նմանօրինակ դաշնագրութիւններ պիտի կնքուին:

— Բազմակին մորմոն Պ. Սմութի ծերակուտական ընտրութեան առթիւ բացուած քննութիւն մը երեւան հանեց թէ մորմոնականութիւնը արագօրէն զարգացում մը ունեցած է Ութահի եւ Իտահոյի մէջ. նաեւ տարածուիլ սկսած է Նեվատայի, Գալիֆորնիոյ, Իլլինուայի եւ Միսուրիի մէջ: Ութահի մէջ, մորմոն եկեղեցին բացարձակ քանիմ մը կ'ընէ. առանց թեկնածու չի կրնար ընտրուիլ առանց անոր աջակցութեան: Այդ նահանգին եւ Իտահոյի բոլոր ներկայացուցիչները բազմակին են: Ծերակուտական յանձնաժողովին առջեւ վկայութիւն տուող անձ մը խոստովանեցաւ թէ հիմա վեց կին ունի եւ բոլոր օրինաւոր Մորմոնները միեւնոյն վիճակին մէջ կը գտնուին: Մորմոն ընտանիքներուն անդամը, որոնք երբեմն յիսուն-վաթսուն անդամներէ կը բաղկանան, մեծ ազդակ մըն են այդ վարդապետութեան տարածման: Քանի մը վկաներ պաշտպանեցին բազմակնութիւնը, անտեսական պատճառներ առաջ բերելով:

ԻՏԱԼԻԱ

Պ. Լուպէի ուղեւորութեան առթիւ.— Նուէրներ.— Ֆրանսայի ուսանողները:

Հռոմ 23 ապրիլ.— Անընդհատ անձրեւ մը կը տեղայ երէկուընէ ի վեր: Ժողովուրդը շատ դժգոհ է այս անընդհատ օդին համար, որ արգելք կ'ըլլայ նախագահ Լուպէի առթիւ կատարուած պատրաստութեանց: Սակայն կառախումբերը կը շարունակեն օտարականներու մեծ բազմութիւն մը թափել Հռոմ: 150,000 հոգիէ աւելի հոս հասած են այս օրերս: Օթէլները լեցուած են, բնակարաններուն մէջ տեղ չկայ: Շատ օտարականներ Հռոմի շրջակայքը կ'երթան գիշերել: Հռոմի զանազան թաղեր որոշած են մասնաւոր պատիւներ ընծայել Պ. Լուպէի: Թրասթեվէրէ թաղը նախագահին պիտի նուիրէ ձիթենիի ոստ մը՝ արծաթէ ցանցագործութիւններով, իտալական եւ ֆրանսական ժապաւէններով զարդարուած: Ռէկոլա թաղը ծաղիկէ արուեստագիտական աշխատութիւն մը պիտի նուիրէ: Քոլոնաքոցինները Պ. Լուպէի իբր նուէր պիտի ղրկեն փառաւոր հարթաքանդակ մը, գործ նշանաւոր քանդակագործ Ժէրառի:

— Բարիզի եւ Թուլուզի ուսանողներուն պատուիրակութիւնները ճեմելով հասան երէկ: Խանդավառ ընդունելութիւն գտան: Համալսարանին մէջ, փրոֆէսէօր Բաչելլօ բարի գալուստ մաղթեց Ֆրանսայի ուսանողներուն: Թուլուզի համալսարանէն փրոֆէսէօր մը պատասխանեց: Իրիկուան ուսանողներու թափոր մը, ֆրանսական եւ իտալական ազգային երգերը երգելով, ֆրանսական հիւպատոսարանը գնաց:

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ ՄԸ

Հրդեհ Թօրօնթօյի մէջ.— Հրդեհը կը շարունակէ.— Նիւթական վնասները:

Թօրօնթօ 21 ապրիլ.— Հոս ծագած հրդեհը, որ նախընթաց օրը պատահեցաւ, դեռ կը շարունակուէր մինչեւ երէկ իրիկուն: Բուռն հով մը կ'արծարծէ բոցերը: Ապահովագրական ընկերութիւնները կը կարծեն թէ վնասները 13 միլիոն տոլարը պիտի անցնին: Մինչեւ հիմա 130 շէնք այրած են 10 ակր տարածութեան վրայ: Բազմաթիւ անձեր անգործ պիտի մնան, որովհետեւ այրածները մեծ մասամբ գրասենեակներ եւ գործարաններ են:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Ուլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Սուլթանիէ վարժարանին հաշուակալ Գասըմ պէյի: Ուլայի երկրորդ աստիճան՝ Կ. Պոլսոյ նախնական դատարանին առաջին նախագահ Ալի Ղալիպ պէյի: Սանիէի աստիճան՝ Պրուսայի կառավարութեան հաշուակալ Նաճի Մէճտի ու Ահմէտ Միւնիր էֆ.ներու:

— Վիէննայի օսմ. դեսպանատան երկրորդ քարտուղար անուանուեցաւ երրորդ քարտուղարը՝ Ֆուատ պէյ:

— Աթէնքի օսմ. դեսպանատան Բանչէլէր անուանուեցաւ Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Բահաէտտին էֆ.:

— Բիւյիւք Չէքմէճէի նաիպ անուանուեցաւ Ղալաթիոյ նախորդ դատաւոր Ալի Րիֆաթ էֆ.:

— Թօքատ գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Բէօթինիյի գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Շէվգը էֆ. փոխանակ Մուսթաֆա Հալիմ էֆ.ի որ Իրկէրի գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ: Բէօյթահէի գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Իրաւագիտական վարժարանին շրջանաւարտներէն Խալիլ պէյ: Ատանայի նահանգին կեդրոնական առեւտրական դատարանին նախագահ անուանուեցաւ Մոնաստըրի նահանգին կեդրոնական առեւտրական դատարանին նախագահ Ասըմ էֆ., որուն յաջորդեց Ատանայի նահանգին կեդրոնական առեւտրական դատարանին նախկին նախագահ Բրաթօմա էֆ.: Էսկիշէհիրի գաւառական առեւտրական դատարանին նախագահ անուանուեցաւ Հէրքիթ Կըզլիին նախնական դատարանին նախագահ Բեդրի էֆ.:

— Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Հնդկաստանի Տիրէ, Սալանի ու Ճէնովալի կուսակալ Նիւվապ Մէհմէտ Շէրիֆ խանի: Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Ֆրանսայի Բիէօզօ գործարանին առաջին ճարտարագէտ Պ. Քանէի: Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Պրուսայի նահանգին կեդրոնական նաիպ Մէհմէտ Րէշիտ էֆ.ի:

— Լիաքաթի ոսկի շքադրամ տրուեցաւ Պէյլէրպէյի սակրաւորութեան սակրաւոր-զինուորներու հազարապետ Ալի էֆ.ի:

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Իզմիր շոգենաւը Միհալլի պիտի տանի սպաները եւ նաւաստիները Համիտիէ յածանաւին որ Արմսթրօնկի նաւագործարանին մէջ շինուած ըլլալով, ամառս Միհալլի պիտի ժամանէ: Նոյն յածանաւին հրամանատար կարգուած է ծով-գնդապետ Ազիզ պէյ, իսկ երկրորդ հրամանատար՝ հազարապետ Վասըֆ էֆ. որ Լոնտոն գացած է եւ այդ յածանաւին հետ Միհալլի պիտի ժամանէ:

— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց փութացնել Ասարը Թէվֆիգ զրահաւորին նորոգութիւնները որոնք Քիլի (Գերմանիա) նաւագործարանին մէջ կը կատարուին: Կնքուած պայմանագրութենէն դուրս կարգ մը կարեւոր շինութիւններ ալ պիտի կատարուին:

— Մէճիտիէ յածանաւին մէջ պաշտօնավարելու համար օսմ. ծառայութեան մէջ ընդունուած ամերիկացի սպաներն են գնդապետ Պըքնէմ, ճարտարագէտ Մաք-Ծին, օգնական ճարտարագէտ Տիվլին, ելեկտրագէտ Հուպպէրտ, սպայ Մաթիւս եւ երեք մեքենավարները, որոնք այսօր Միհալլի կ'ուղեւորին իրենց պաշտօնին ձեռնարկելու համար:

ԲԱՐԻԶԻ օսմ. դեսպան Միւնիր փաշա որ արձակուրդով Կ. Պոլիս կը գտնուէր, երէկ Բարիզ ուղեւորեցաւ Արեւելեան ճեպընթացով:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քոնսթան որ ժամանակէ մը ի վեր Ֆրանսա կը գտնուէր արձակուրդով, երէկ առտու Կ. Պոլիս դարձաւ եւրոպական կառախումբով եւ Սիրքէճիի կայարանին մէջ ընդունուեցաւ գործակատար Պ. Պարթէի, դեսպանատան պաշտօնեաներուն, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդի նախագահ Պ. Պէյժէի եւ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական գաղթականութեան երեւելիներուն կողմէ: Տիկին Քոնսթան ալ կառախումբէն ըլլալով, մօտերս մայրաքաղաքս կը դառնայ:

— Կայս. Պալատան կողմէ Խարիճիէի արարողապետ Ղալիպ պէյ եւ Բ. Դրան կողմէ Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին թարգմանները Սիրքէճիի կայարանը երթալով բարի գալուստ մաղթեցին Պ. Քոնսթանի:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, երէկ առտու, արտաքին գործոց նախարարին այցելութեան գնաց եւ տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ:

Պ. ՊԱՐԹՈՒ.— Առջի իրիկուն Մեծ-Եպարքոսը ճաշ մը տուաւ ի պատիւ Ֆրանսայի նախկին նախարարներէն Պ. Պարթուի եւ կնոջը: Ներկայ էր նաեւ Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Պ. Տըֆէ:

— Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Պ. Տըֆէ, Ֆրանսայի նախկին նախարարներէն Պ. Պարթու, կինը, արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեաներէն Եուսուֆ Ֆրանքօ պէյ եւ կինը եւ Ռէժիի ընդհանուր տնօրէն Պ. Ռամպէր, երէկ Ռէժիի շոգենաւով Մուտանիա ուղեւորեցան, ուրկէ Պրուսա պիտի երթան: Վաղը իրիկուն Կ. Պոլիս պիտի դառնան:

ՀԱԼՔԱԼԸԻ երկրագործական վարժարանին շէնքին վրայ յարկ մը պիտի աւելցուի գործնական դասերու համար:

ՀԱՊԷՇԻՍՏԱՆԻ վեհապետը պատուանշան մը տուած է Երուսաղէմի գաւառին թղթակցութեանց քարտուղար Մահմուտ Սատըք պէյի:

ՄԻՍԻՆ ԳԻՆԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնատունը ծանոյց մաքսատուներու քննիչներուն թէ ծովի եւ ցամաքի ճամբով Կ. Պոլիս ղրկուելիք ոչխարներէն տրուած տուրք (օքթրուա ըէսմի) չառնել: Այդ որոշման նպատակն է՝ արգիլել Կ. Պոլսոյ միսի գիներուն բարձրացումը:

ՁԵՐԲԱԿԱԼՄԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ.— Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազը կը ծանուցանէ պատկանեալ պաշտօնեաներուն՝ ձերբակալել եւ եղեռնադատ ատեանին յանձնել Զիվէֆչիէի մաքսատան խուզարկիչ պաշտօնեայ Խայրիի որ Եւրոպա փախած է: Այդ անձը իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած ըլլալով նոյն ատեանին առջեւ պիտի դատուի:

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.— Պաղտատի կողմերը Ասորական վեհապետներէն Սալմանասար Գ.ի մէկ արձանը գտնուեր է՝ վրան արձանագրութիւններով: Արձանին գլուխը եւ ձախ կողմը վնասուեր են: Արձանագրութիւնները բաւական կարեւոր են եւ կրնան բաղդատուիլ եբրայական թուականին հետ: Սալմանասար Գ. Քրիստոսէ առաջ 860 եւ 825 թուականներուն տիրապետած է:

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը երէկ գիշեր ճաշ մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Գերմանիոյ, Պարսկաստանի դեսպանները, Իտալիոյ դեսպանին կինը եւ այլն:

ԲԵՐԱՅԻ կառավարիչ Համտի պէյ որ հիւանդ էր, ապաքինեցաւ եւ երէկ սկըսաւ յաճախել իր պաշտօնատեղին: Համտի պէյ անձամբ քննութեան ձեռնարկեց անցեալ գիշեր Թաբլա Պաշիի կողմը խոհարար Մաթիէօի սպանութեան գործին համար: Երէկ իրիկուն ձերբակալել տուաւ այդ գործին մասնակցող քանի մը հոգիներ: Քննութիւնները առաջ կը տարուին:

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը, կ'ըսէ Իգտամ, արտօնութիւն տուաւ դատաստանի ենթարկելու Մալաթիոյ գաւառին նախնական դատարանին անդամներէն Սաատէտտին եւ Կարապետ էֆ.ները՝ որոնք իբրեւ կաշառակեր ամբաստանուած են:

ԷՖԹԻՄՈՊՈՒԼՈՍԻ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ.—Առջի օրը, կ'ըսէ Մոնիթէօր, հելլենական հիւպատոսարանին մէջ կարգադրութիւն մը եղաւ Էֆթիմոպուլոսի սնանկութեան մասին: Պահանջատէրերը, կնքուած դաշնագրին համաձայն, ընդունեցին հարիւրին երեսուն վճարումը: Առջի իրիկուանը հարիւրին երեսուն համեմատութեամբ 12,000 օսմ. ոսկի վճարուեցաւ պահանջատէրերուն: Հիւպատոսարանի պաշտօնեան վերցուց սնանկացեալին վաճառատան վրայ դրուած արգելքը եւ ապրանքները յանձնեց սնանկացեալին եղբայրներուն:

ՆՈՐ ՊՏՈՒՂՆԵՐ.—Երէկ Եմիշ Իսկէլէսի մէջ նոր բերքէն քիչ մը ելակ ու կեռաս ծախուեցան:

ԶԲՕՍԱԿԱՆ ՊՏՈՅՏ.— Գերմանիոյ դեսպանը մօտերս երկաթուղիով Գոնիա պիտի երթայ՝ զբօսական պտոյտի համար:

ՔՈԼԵՐԱ ԵՒ ԺԱՆՏԱԽՏ.— Պաղտատի մէջ ապրիլ 12էն ի վեր քոլերայէ դէպք ու մահ չէ պատահած:

— Վերին Եգիպտոսի մէջ ապրիլ 13էն ժանտախտէ ինը դէպքեր ու մէկ մահ պատահեր են:

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Էվգաֆի պաշտօնատանը առջեւ գտնուած խանութներէն մէկը, ուր կը պառկէր Մուլիւլթի հաւաքիչներէն Էկինլի Իպրահիմ էֆ., երէկ առտու ժամանակին չերեւնալով, ոստիկանութիւնը խանութը բանալ տուաւ եւ տեսաւ թէ Իպրահիմ էֆ. յանկարծամահ եղած է սրտի կաթուածէ:

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Առջի առտուն Բեպէքի, Ֆէթերիէի կողմը, ագարակատան մը մէջ բնակող կառապան Ծուղիքոյի սնտուկէն կարգ մը զարդեղէններ եւ քանի մը ոսկի պարունակող քսակ մը գողցուեցաւ: Կառապանը ու կինը իբրեւ կասկածելի ձերբակալել տուին նոյն շէնքին մէջ բնակող դերձակ Յովհաննէս, Անտոն, Գրիգոր եւ Պօղոս անուն անձերը՝ եւ իրենց կառապանը՝ Իպրահիմ: Ոստիկանութիւնը հարցաքննութեան ենթարկեց զանոնք, բայց ամէնքն ալ ուրացան: Քննութիւնները առաջ կը տարուին:

ԹԱՔՍԻՄԻ կողմը, հելլենական հիւպատոսարանին առջեւ, երէկ առտու նոյն հիւպատոսարանին գաւասներէն Ապտուլլահ ու խոհարար Տիմիթրի կը կռուէին: Տիմիթրի դաշոյնով իր հակառակորդը վիրաւորեց սրունքէն եւ գաւասն ալ ռէվէլվէր պարպեց անոր վրայ: Գնդակը Տիմիթրիի երեսը մտնելով ծոծրակէն դուրս ելաւ: Տիմիթրիի վիճակը ծանր ըլլալով հիւանդանոց տարուեցաւ: Պատճառը դրամի խնդիր էր: Տիմիթրի կեաքալուրի ստակ պահանջած էր Ապտուլլահէն, բայց այդ պահանջումը չէր հաստատուած:

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՒՐՔԸ

Երէկ գիշեր հոծ բազմութեամբ լեցուած էր Սիւրքը եւ Պ. Մոյէրոնիի ու իր խումբին ներկայացումները սովորականէն աւելի փայլուն էին սուառէ տիբլօմաթիքին առթիւ: Այս գիշեր, միեւնոյն հետաքրքրաշարժ յայտագրին համաձայն՝ ներկայացում մը պիտի տայ Պ. Մոյէրոնի Գատըգիւղի Ձմեռնային թատրոնին մէջ:

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ԱԶԴ.— Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը պատիւ ունի յիշեցնելու Ռումէլիի երկաթուղւոյ արժեթուղթի տէրերուն որ, իբր հետեւանք 1903 նոյեմբ. 10ին հրատարակուած ազդին, յառաջիկայ մայիս 10էն սկսեալ, 2 ֆր.ի պարգեւին համար՝ Ռումէլիի երկաթուղւոյ արժեթուղթերու կտրօններու անջատման գործողութիւնը միայն Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի կատարուի, Օսմ. Պանքային կիշէներուն մօտ՝ արժետէրերուն ծախքով:

26 ապրիլ 1904 Կ. Պոլիս 1-5

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— Օսմ. Պանքային Բերայի մասնաճիւղը պատիւ ունի յիշեցնելու գիւղագնացութեան պատրաստուող անձերուն թէ վերջերս աւելցուցած է իր վարձու դրամարկղներուն թիւը, իր յաճախորդներուն խնդրանքներուն գոհացում տալու համար: Զէթվիսա դրութեամբ, եւ զանազան մեծութեամբ այս դրամարկղներէն իւրաքանչիւրը շարժուն, շատ թեթեւ եւ ըստ կամս գործածելի արկղիկ մը կը պարունակէ, որ դարակի պէս զետեղուած է եւ զոր կարելի է պէտք եղած ատեն առնել եւ իր պարունակութեամբը տանիլ յարակից օդաւոր սրահ մը, ուր մասնաւոր սեղաններ դրուած են՝ անջատ մասերով, որոնք փափաքելի ամէն դիւրութիւն եւ լռութիւն կ'ընծայեն յաճախորդներուն՝ իրենց հաշիւներուն եւ կարգադրութիւններուն համար: Այս արկղիկները, որոնք Կ. Պոլսոյ համար նորութիւն մըն են, առաւելութիւնը կը ներկայացնեն՝ պզտիկ տարածութեամբ արկղիկներու մէջ եւ հետեւաբար շատ զեղչուած պայմաններով եւ կատարեալ կանոնաւորութեամբ պահել «տօքիւման»ներ, արժեթուղթեր գոհարեղէններ եւ ամէն կարգի արժէքաւոր իրեղէններ, որոնց պահպանութիւնը առանց վերյիշեալ կատարելագործումին, շատ աւելի մեծ տարածութեամբ արկղներ պիտի պահանջէր: Հարկ է աւելցնել նաեւ թէ այս դրամարկղներու վարձքը շատ չափաւոր է եւ թէ Օսմ. Պանքային Բերայի մասնաճիւղին դրամարկղի սենեակին ամրութիւնն ու ապահովութեան երաշխաւորութիւնները տարակոյս չեն կրեր:

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԲԵՐԱՅԻ մասնաճիւղը, գոհացում տուած ըլլալու համար այն անձերուն, որոնք կը փափաքին ապահով տեղերու մէջ դնել արժէքաւոր իրեղէններ, արժեթուղթեր, գոհարեղէններ եւն. առանց մասնաւոր արկղ մը վարձելու, կ'ընդունի այդ կարգի իրեղէններուն պահպանութիւնը՝ կնքուած ծրարներու, տուփերու, պարկերու կամ պայուսակներու մէջ շատ զեղչուած եւ իրենց տարածութեան համեմատ փոփոխական գիներով:

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՊՈԼՍՈՅ մասնաճիւղն ալ միեւնոյն առաւելութիւնները կ'ընծայէ հասարակութեան, թէ՛ որքան դրամարկղներու վարձու տրուելուն նոյնքան արժէքաւոր իրեղէններու պահպանումին համար: 1—3

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը՝ իր հետ ունենալով Ա. գործակատար Արիս էֆ.ն՝ երէկ Կայս. Պալատ գնաց:

—Վսեմ. Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս վերադարձաւ Եւրոպայէն: Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան յարգելի ատենապետին ներկայութիւնը պիտի դիւրացնէ եւ փութացնէ այդ հաստատութեան վերաբերեալ կարգ մը կարգադրութիւններ, մասնաւորապէս Հիւանդանոցի նոր թեւին շինութեան խնդիրը, որոնց համար իր վերադարձին կը սպասուէր:

—Խառն Ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ, զոր ծանուցինք արդէն, հետեւեալ որոշումները տուաւ.—

Ատանայի Գաւառ. Ժողովին կողմէ առաջնորդական ընտրութիւն կատարուած եւ միաձայն հաւանութեամբ Տ. Մուշեղ Ծ. Վ. Սերոբեան Առաջնորդ ընտրուած եւ արդիւնքը տեղեկագրուած էր Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին՝ ի հաստատութիւն: Միւս կողմէ Տ. Մուշեղ Վ. ալ առաջուընէ հրաժարական մատուցած էր Արաբկիրի առաջնորդութենէ: Ժողովը ընդունեց Տ. Մուշեղ Վ.ի հրաժարականը եւ հաստատեց անոր ընտրութիւնը յառաջնորդութիւն Ատանայի:—Պիլէճիկի Առաջնորդ Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմիւրճեան կրկին հրաժարական մատուցած էր իր պաշտօնէն: Ժողովը նորէն անընդունելի դատեց իր հրաժարականը եւ որոշեց հրաւիրել զինքը որ շարունակէ իր պաշտօնը:—Երուսաղէմ գտնուող Տ. Մաղաքիա եպիսկ. Տէրունեան հրաժարած էր Պաղտատի Պատր. Փոխանորդութեան պաշտօնէն: Ժողովը ընդունեց անոր հրաժարականը, եւ Երուսաղէմի միաբաններէն Սամուէլեան Տ. Սերովբէ Վ.ը յարմար դատելով այդ պաշտօնին, որոշեց այս մասին Երուսաղէմի Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին հաւանութիւնը առնել:—Ակնայ եւ Արաբկիրի առաջնորդական վիճակները թափուր մնացած ըլլալով, Տ. Ղեւոնդ Վ. Դուրեան Առաջն. Տեղապահ կարգուեցաւ այս կրկին վիճակաց.—Դատաստանական Խորհրդոյ կողմէ կատարուած մէկ քանի ամուսնական դատերու մասին տեղեկագիրներ կարդացուելով, կարեւոր որոշումները տրուեցան անոնց նկատմամբ:

—Արմաշի Փոխ-Վանահայր եւ Դպրեվանքի վերատեսուչ Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան յառաջիկայ շաբաթ օր կը մեկնի Արմաշ: Պատրիարքարանի կողմէ Գերմանիոյէն յատկապէս հրաւիրուած Տոքթ. Յակոբ էֆ. Թօբճեան ալ Տ. Եղիշէ եպիսկոպոսի հետ կ'երթայ Արմաշ, ուր կոչուած է գերմաներէնի ուսուցչութեան պաշտօնին:

— Նիկոմիդիոյ փոխ. առաջնորդ Տ. Վահան քհնյ. Նաւասարդեանի եւ Տ. Ոսկի քհնյ. Պիպիեանի ծաղկեայ փիլոն կրելու արտօնութիւն տրուեցաւ Պատրիարքարանէ:

—Հայ-Հռոմէականաց Տեղապահ Տ. Աւետիս արքեպիսկոպոս Արփիարեան՝ ընկերակցութեամբ Պօղոսեան Գերապայծառի՝ նախընթաց օր դեսպանատուները այցելելով, իր այցետոմսը ձգեց, որով շնորհակալութիւն կը յայտնէ հանգուցեալ Կ-Պատրիարքին յուղարկաւորութեան ներկայացուցիչներ ղրկած ըլլալնուն համար:

—Երուսաղէմի միաբաններէն Տ. Մամբրէ եպիսկ. Մարկոսեան, որ անցեալ տարի Ռէժէ մեկնած էր, Զատկի տօներէն ետքը Սիւրիա գացեր է՝ ժամանակ մը հոն մնալու համար:

—Ս. Պատրիարքը հրաւիրուած է յառաջիկայ Կիրակի առաւօտ Պատարագ մատուցանել Ֆէրիգիւղի եկեղեցին որուն տօնախմբութիւնն է:

—Ուսումն. Խորհուրդի տեղեկագրին վրայ՝ Ս. Պատրիարքը հաստատած է Գէորգ էֆ. Սիմքէշեանի պաշտօնը, իբրեւ տեսուչ Պալաթի Խորէնեան վարժարանին:

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 ապրիլ.— Ռէօթէր կը հերքէ այն լուրերը թէ Անգլիա առաջարկութիւններ ըրած ըլլայ՝ միջնորդութեան մը համար Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ:

ՄՈՒՔՏԷՆ.— Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Վիճուի հիւսիսային կողմը Ճափոնները կը պատրաստուին Եալուն անցնելու, բայց Ռուսերը յաջողեր են քանդել՝ այդ նպատակաւ դրուած կամուրջը: Աւելի վար Ճափոնները նոյն գետը անցեր են հարաւային կողմէն նաւակամուրջներու միջոցաւ եւ Ռուսերուն դէմ ղրկեր են հետեւակ զինուորներ՝ թնդանօթներով: Ճափոնները ետ մղուեր են եւ թնդանօթները չեն կրցեր կրակ ընել:

ՎԵՆԵՏԻԿ.—Վիլհէլմ կայսրը Գերմանիա ուղեւորեցաւ մասնաւոր կառախումբով:

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 27 ապրիլ.—Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Վլատիվօսթոքի ռուսական նաւատորմիղը ապրիլ 24ին բռներ է ճափոնական երկու փոխադրանաւերէն մէկը ընկղմեր է: Նաեւ բռներ է առեւտրական երկու շոգենաւեր զորս Վլատիվօսթոք տարեր է:

—Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը նոր մանրամասնութիւններ կը հրատարակէ ապրիլ 14ի ճակատամարտին վրայ՝ Բորթ-Արթուրի առջեւ: Պայան յածանաւը մեծ վնասներ հասուցեր է ճափոնական երեք յածանաւերու, որոնք հիմա կը նորոգուին Սասէպոյի նաւահանգիստին մէջ: Այդ ճակատամարտին մէջ նաեւ ճափոնական երկու թորփիլանաւեր ու յածանաւ մը ընկղմեր են:

ԼՈՆՏՈՆ.— Թօքիոյէն կը հեռագրեն Ռէօթէրի թէ Ճափոնները, հինգ մարտանաւերու պաշտպանութեամբ, Տալնիի մօտ յաջողեր են զինուոր ու թնդանօթ ցամաք հանել:

—Ճափոնները կը շարունակեն Եալուն անցնիլ փոքր խումբերով: Ռուսերը լուրջ ընդդիմութիւն մը չեն ըներ այդ գործողութեանց:

ՀՌՈՄ.— Պ. Լուպէ, այս առտու, գնաց Վիլլա Մէտիչիս, ուր իրեն ներկայացուցին Վիքթոր Հիւկոյի արձանը: Իրիկուան նախագահը ներկայ գտնուեցաւ մեծ հացկերոյթի մը ֆրանսական դեսպանատան մէջ, յետոյ փայլուն ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ: Խանդավառութիւնը կը շարունակէ: Վաղը Իտալիոյ թագաւորը եւ Պ. Լուպէ Նաբոլի պիտի ուղեւորին:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Պ. ԼՈՒՊԷ ՀՌՈՄԻ ՄԷՋ

ՀՌՈՄ, 24 ապրիլ.— Ամբողջ քաղաքը չքնաղապէս զարդարուած է: Տուներու պատշգամները օթոցներով, դրօշներով եւ ծաղիկներով զարդարուած են: Կայարանէն մինչեւ Քուիրինալի պալատը տանող ճամբուն երկու կողմը կեցած են տասնըհինգ հազարի չափ զինուորներ. ասոնց ետին կան ժողովրդեան անհուն բազմութիւն մը եւ բազմաթիւ պատուիրակութիւններ: Կայարանին մէջ կը սպասեն Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը, Թուրինոյի կոմսը, Ճէնովայի դուքսը, նախարարները, Խորհրդարանին ատենապետները եւ այլն. նաեւ Հռոմի քաղաքապետը՝ իր փայլուն հետեւորդներով որոնք քաղաքին տասնըվեց թաղերուն մետաքսէ դրօշները կը կրեն: Նախագահին կառախումբը ճիշդ ժամը 4ին կայարան ժամանեց: Զինուորները բարեւի կեցան եւ նուագածուները սկսան հնչեցնել Մարսէյեզը: Պ. Լուպէ, Աւետման մանեակը կուրծքէն կախած, վագոնէն վար իջաւ: Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը որ Պատւոյ Լէգէոնի մեծ ժապաւէնը կը կրէր, յառաջացաւ: Թագաւորը եւ նախագահը իրարու ձեռք սեղմեցին: Իտալիոյ թագաւորը Պ. Լուպէի ներկայացուց Թուրինոյի կոմսը, Ճէնովայի դուքսը եւ բոլոր հոն գտնուողները: Պ. Լուպէ ալ թագաւորին ներկայացուց արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէն եւ միւս հետեւորդները: Ետքը Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը եւ Պ. Լուպէ անցան բարեւի կեցած զինուորներուն առջեւէն: Թագաւորը զինուորական բարեւ տուաւ. իսկ Պ. Լուպէ գլխարկը հանած էր: Ետքը նախագահը եւ թագաւորը չքեղ կառքի մը մէջ բազմեցան եւ հանդիսական թափօրով գացին Քուիրինալի պալատը: Թերմի հրապարակին վրայ թափօրը կեցաւ: Քաղաքապետ Քոլօնա իշխանը բարի գալուստի ուղերձ մը կարդաց: Պ. Լուպէ պատասխանեց շնորհակալութիւն յայտնելով:

—Քաղաքապետութեան կաթոլիք խորհրդականները ներկայ չէին, վասն զի Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահին կողմէ Իտալիոյ թագաւորին տրուած այցելութիւնը վիրաւորիչ կը նկատէին Պապին համար, քանի որ առաջին անգամ ըլլալով կաթոլիք ազգի մը պետը Հռոմ կուգայ իբրեւ հիւր Իտալիոյ թագաւորին: Իսկ Ֆրան-Մասոնները մեծ խանդավառութիւն ցոյց կուտան. համակրական յայտարարութիւններ հրատարակած են խոշոր գիրերով. իրենց ողջոյնը կ'ուղղեն Պ. Լուպէի. նաեւ յարգանք կը մատուցանեն Վիքթոր Հիւկոյի եւ Էմիլ Զօլայի յիշատակին:

—Լրագիրներն ալ մեծ համակրութեամբ կ'ողջունեն Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահը:

— Պ. Լուպէ Սէվրի յախճապակիէ սպաս մը նուիրեց Իտալիոյ արտաքին գործոց նախկին նախարար Պ. Բրինէթիի՝ Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ մերձեցման առթիւ մատուցած ծառայութիւններուն համար:

— Իտալիոյ առեւտրական սենեակներուն միութիւնը եւ Թրիպունա ու Մէսաճէրօ լրագիրները հացկերոյթներ տուին Հռոմ ժամանած իրենց ֆրանսացի պաշտօնակիցներուն:

—Պ. Լուպէ շատ մը թանկագին նուէրներ տարած է Հռոմ՝ Սէվրի մեծարժէք զարդանօթներ, թէյի ու խահուէի գեղեցիկ սպասներ, կապոյտ յախճապակիէ, որոնց վրայ գրուած են ստանալիք անձնաւորութեանց անունները. նաեւ կան Կոպլէնի թանկագին կապերտներ, նկարներ, ինչպէս նաեւ զանազան գոհարեղէններ: Ամէնէն աւելի աչքի կը զարնեն Իտալիոյ թագաւորին աղջիկներուն յատկացուած նուէրները, որոնք զանազան խաղալիկներէ կը բաղկանան՝ նորմանտ ագարակապանուհի մը ու անոր սենեակը: Հագուստները եւ սենեակին կարասիները կատարեալ նմանութիւնն են Նորմանտիոյ գիւղի վիճակին: Կան նաեւ ագարակի մը բոլոր իրեղէնները՝ հաւերով եւ զանազան անասուններով: Ասոնց հետ կան Սէվրի պիսքիւիթէ արձանիկներ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 14 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	90	31
Ամէնէն բարձր գին	»	90	35
Ամէնէն վար գին	»	90	28
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	121	—
Ամէնէն բարձր գին	»	121	25
Ամէնէն վար գին	»	121	—

ԲԱՑՈՒՄ 15 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Բ. Կ.	90	36
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	121	25
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		424	50
Տէրքօզ		254	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	65
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	20
» ժուիսանս		2	—
» պարտաթուղթ		490	—
Քարտափ Կ. Պոլսոյ		514	50
Թրանսվալ		117	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		272	—
» » » Բ		291	—
Լավրիոն		63	50
Անատոլըի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	75
» պարտաթուղթ	«	126	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղբշ.	—	—
» » » չէք	»	110	12 1/2
Բարիզ » »	Ֆր.	23	81 1/4
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին ամտոկոս չէք	մարք	18	58
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	78

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղբշ.	87	21
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմէց	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	06
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	3	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 Ապրիլ

Անգլիական Քոնսոլիտէ		88	69
Միացեալ պարտք	բաց.	82	63
	գոց.	82	50
Օսմանեան Պանքա		12	25
Թուրքական 1890		—	—
Հելլենական 5 °/ₒ		42	90
» Մոնոբոլ		45	50
Պուլկարական 1888		92	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		106	50
Տօմէնիալ		105	50
Թրանսվալ		4	68
Այտին երկաթուղի		24	50
Փոխանակագիր		25	31 1/4

ԻԼԱՆ

(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)

Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայաա օլունաճագ թէշ վէ գում իլէ իքի նէվ մանղալ քէօմիւրինին մահը հալին օն պէշինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ ինալէի էվվէլիէսի վէ քէօմիւրին օն աթգըզընճը բազար իրթէսի կիւնիւ ինալէի գաթիէսի իճրա գըլընաճաղընտան իթայէ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ նումունէլէրի քէֆալէթնամէլէրի միւսթասհիպէն հէվմը մէզքիւրտէ նիհայէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի Ճէլիլէի միւշարէյէ կէլմէլէրի:

Ֆի 13 Նիսան 1320 1—3

ԻԼԱՆ

Մուսա Քեազըմ էֆէնտինին Նիյլի Սալիմ էֆէնտի զիմմէթինտէ Իքինճի Մահքէմէի Թիճարէթ իլամըիլէ մահքիւմունպիհ մաթլուպը օլան մէպլաղըն թէէմինի թէսվիյէսի զըմնընտա մահճուզ պուլունան չորապ իմալընա մախսուս իքի աատէ մաքինա իլէ սաիր դէրդ գըյէ մէզաարը էվվէլէ միւթէմէլլիքէթէ էսէն վէ քէթէն չորապ իփլիքի մէրքէզ թօրիսը իլանատան իթիպարէն իքի կիւն սօնրա եանի Նիսանըն օն պէշինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ Պէէքսաթէն Պօսաալընտա Իրիքմիլէր չորպաճըլար միւզայէտէ օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն մէզքիւր կիւն սաաթ օնա գատար մահալլի մէզքիւրտէ պուլունմալարը իլան օլունուր:

Ֆի 14 Նիսան 320

ՈՍԿԻ ՀՐԱԴՐԱՄ, ՓԱՐԻԶ 1900

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ
ՌԻՇՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն
Վ. առաւելոյ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծումը

1903 յունուար 2ինար այցելեցինք Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ
ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Պորտոյի գիտութեանց ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՅՈՆԻ, Համպուրկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԵՆՈՔԻ, Ս. Բեդերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտեսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԵՐԻԿՈՒ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԻՒ, ՍՈՒԹԼ ՖՐԱՆՍԷԶ Թիւ 145—147
Երիքէթին եւ խցանի բաբսիկներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483·24 Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործածէ. թանու ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք զուտկաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, ևայլն

Միւչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խնաէէթ խանի դէմը, Վօյվօտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆ ԱՐՈՒԵՍՏ
398 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 398
ԽԱՆԻ ԳԱՐՍՁՐԱՑԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԿԸ
(մէյը Զօղալիկանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամածութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն կ'ապահովէ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ ատամնաց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զննութիւնը կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին։

Կ'ուզէ՞ք պահել ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածեցէք մասնաւոր բրնձափոշի
La VELOUTINE
պատրաստուած ՖԷՅԻ
[illegible] 534
CH^{les} FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԹԸ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին	ֆր.	191,934,52
Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին	»	32,467,177
Վճարումներ՝ բանթ վիրաւէրներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերագնումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր	»	426,499,043
1900ի տարեշրջանին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն	»	52,981,500

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան, Պոլիս, իսկ Ղալաթիոյ մէջ՝ Ալէքսիատի խան եւ Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 8։

ԲԱԹՐԻՈԹԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1824ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի

ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
1821ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընդհանուր գործակալ ԷՏՈՒԱՐՏ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմճի խան, Պոլիս 47—52

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, համբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667	ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000	»
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000	»
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000	»

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վօյվօտա, Ղալաթիա։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՍՄԻԶ 524

COMP. RUSS
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Ցուլիս
Գշ. 13/26 Սեվաստապոլ ժամը 10ին առաւօտ
Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եշ. 15/28 Օտեսա ժամը 10ին առաւօտ։
Շբ. 17/30 Մէթէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առաւօտ։
Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանեցող

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթորեան	10500	Ֆլավիան	3500
Արմէնեան	10500	Էմիրջեան	3500
Չէսթրեան	10500	[illegible]	3000
Լանքասթրեան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	3500
Պոհեմեան	8000	Աթէնեան	2500
Ճորճեան	8000	Անատոլեան	2500
Կանատեան	8000	Եգիպտեան	2500
Ֆրըսինեան	8000	Լէմնիան	2000
Ֆալէրնեան	3700	Մինիօ	900
Վալտոնեան	3700	Օպորթօ	800
Ֆլամինեան	3700	[illegible]	80
Թասքեան	3500		

Ապրանքի տեղերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն ալ փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարաքիւղ վրայ Ժողովատան հին տեղը
600

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք առանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Սեռնուի նման զզուեցուցիչ ջուրերուն գեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, եւ փութացէք գնել՝

VILLACABRAS

ալխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդչօսեան դրութեամբ զատուած յստակ ջուր մըն է և առ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ ուրիշ ունմողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առաւօտ անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Գնդութիւն, գլխացաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին տկարութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։ 504

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի Պօրտոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանեցող շոգենաւք

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամէսէս	3000	Թիպեր	2500
Մեմֆիս	3000	Նէֆթիս	2400
Թէպըս	3000	Սերապիս	2250
Քամպիսէս	3000	Իսիս	2250
Տարսուս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլը	3000	Կարնաք	1500
Մարէօթիս	2500	Ֆիլաէ	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
191 31 Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
[illegible] ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի և Պոլսոյ եւ Օտեսայի.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տօտօ	1497	Հիւկօ	1011	Մալմէ	724	Ռոզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Տօնալտօ	2906	Համպօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Տէրպօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սաֆօ	1735
Արքատիօ	2271	Տիտօ	4311	Հիպալկօ	1581	Միկատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տոմինօ	937	Հինտու	3720	Մէլօ	1057	Սէլրօ	1200
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորասիօ	3690	Մոնդէյէլլօ	1785	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրոմօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըլինօ	841	Տիմանմօ	504	Իկօ	2354	Նէրօ	1083	Թորպօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էթրօ	2464	Ինաքօ	5540	Օնէօ	4100	Թոլէտօ	1473
Գէյրօ	1671	Էլտորատօ	1526	Ճիլկօ	1080	Օնթարիօ	4034	Թորպէտօ	487
Գալիբսօ	1837	Էրաքօ	1841	Ճիլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	3429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քոլինօ	2367	Փալէրմօ	1637	Զէնօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	1828	Քօվնօ	1700	Պօլօ	810	Վօլօ	1389
Ճիքակօ	2729	Ֆլորիդօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վոլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանկֆորդօ	4532	Լէրօնտօ	2272	Ռինալդօ	1663	Ուէնտօ	1850
Քլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1343	Ռոլօ	1813	Զէնօ	1200
Գոլորատօ	4235	Կուիտօ	1343	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1739		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են՝
Վասօ շոգենաւը, նաւապետ Կրին։
Ալէքթօ » » Ուէպսթըր։
Քլիօ » » Նըլսն, ամսոյս 27ին։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին՝
Այսահօ շոգենաւը, մայիս 3ին։
Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Պիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԵՒ ՀԱՒՐԻ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիա » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիա » 120 »
Տեղեկութեանց համար դիմել Գարաքէօյի Թօփհանէ Քարաքին վրայ։
516 Թ. ՌԸԳՈՒԼ

ՔԻՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ամէն ամիս երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13900	Փանոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէլլա	3233
Քամբանիա	12950	Թեսալիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Ֆրիկիա	2936
Ումբրիա	8128	Սերպիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	1558
Սկիթիա	7392	Ալեպպօ	2181
Աւոնիա	7269	Շերպուրկ	1611

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՆԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»,Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (45)

ՊԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Թ.

ՀՕՐ ՈՒ ՄՕՐ ՄԻՋԵՒ

Ճաշի ժամուն, Պուրկէօյլ զարմացաւ, փեսան չտեսնելուն։

Սիտոնի ա՛ն է պատճառ առաջ բերաւ, որպէս զի հայրը խնդիր չյարուցանէ երկար բարակ։ Մնաց որ Պուրկէօյլ մտադրած էր ակումբին մէջ խաղացած պաքարայով՝ զոր ընդհատած էր, գալ ճաշելու համար, մինչ բաղդը բացառիկ կերպով նպաստաւորելու վրայ էր զինքը։

Ցերեկը անցուցած, վաճառականը միշտ առոյգ, ամէն օր Բարիզի մէջ կը գտնէր մաքէն չանցած նոր հաճոյք եր, եւ անդադրէն կ'ըմբոշխնէր զանոնք, միլիոնատէրի մը հանդոյ, որ գիտէ անոնց արժէքը։

Շամպանի վաճառականը իր բովանդակ զուարթութեամբ կը նախերգործէր Սքրիպի մէկ թատերախաղին Ռոպէր լը Տիապլի մէջ գործածուած սա խօսքը. «կին, խաղ, գինի», որ կը մարմնացնէ նոյն թատերագրին կողմէ նկարագրուած հեշտութեանց տրիօն։

Վերջին նորաձեւութեան համաձայն հագուած, միշտ կարտէնիա մը՝ լամբակին վրայ, Տընի Պուրկէօյլ կատարեալ կենցաղագէտի մը դէմքը ունէր, որուն ամէն ինչ կը ժպտի կեանքի մէջ, մինչ ուրիշներ անոր դառնութիւնը կ'ըմպեն միշտ։

Սակայն, սեղանին վրայ, դարձեալ Ֆիլիբի մասին խօսք բացաւ։

—Աղջիկս, գէթ բան մը անցած չէ երկուքիդ միջեւ, այնպէս չէ՛, հարցուց Պուրկէօյլ։

Սիտոնի զարմացկոտ կերպարանք մը առնելով պատասխանեց հանդարտօրէն.

—Բնա՛ւ։

—Հարցնելուս պատճառը սա է որ դուրսը ճաշելու սովորութիւն չունի...

—Բարեկամի մը կողմէ հրաւէր մը ստացած ըլլալով չէ կրցած մերժել զայն... Չեմ կրնար Ֆիլիբը արգիլել որ ուրիշ ամէն ամուսիններու պէս չապրի մեղրալուսնէն յետոյ։

—Օ՛հ, օ՛հ, կը յուսամ թէ ձեր մեղրալուսինը դեռ չէ վերջացած։

—Նմանօրինակ պարագայի մէջ, միշտ խոհեմութիւն է լուսնին վերջին քառորդը միայն ընդունիլ։

—Այդ հեռանկարը քեզ ահաբեկելու բնոյթ չունի՛...

—Հայր, զաւակներու մէջ միայն կը սոսկամ այդ կարգի բաներէ։

—Աղջիկս, կը տեսնեմ որ լաւ նկարագիր մը ունիս։

—Ձեզի կը պարտիմ զայն։

—Բայց պիտի ձանձրանաս առանձին... ո՛ն, կուզե՞ս որ թատրոն տանիմ քեզ, առաջարկեց վաճառականը, այնպիսի մարդու շեշտով մը որ բնաւ չուզեր իր առաջարկին ընդունուիլը։

—Ո՛չ, շնորհակալ եմ, ըսաւ համարձակ շեշտով մը... Ֆիլիբ չպիտի ուշանայ գալու։

—Անկեղծօրէն ըսէ թէ միշտ հաճոյակատար պիտի գտնուի՞ քեզի հանդէպ...

—Անտարակո՛յս։

Պուրկէօյլ գոհ երեւոյթ մը առաւ։

—Ա՛հ, կ'ապահովցնե՞ս զիս, ըսաւ... Քիչ մը առաջ անհեթեթ գաղափարներ ունեցայ... Գիտե՞ս ո՛րքան հաճոյակատար է ամուսինդ... Եւ որովհետեւ դուն ալ հաճոյակատար ես, ծաղրելի բան պիտի ըլլայ եթէ կատարելապէս երջանիկ չըլլաք։

—Իմ ալ կարծիքս աս է։

—Օ՛հ, ցտեսութիւն, զաւակս, յարեց վաճառականը զուարթօրէն... վաղը կը տեսնուինք։

Պուրկէօյլ ճակտէն համբուրեց իր աղջիկը։

—Երբ փեսիս հանդիպիմ, երեսին առա՛մ թէ իր կինը տան մէջ կը ձգէ առանձին... Գիտես թէ չեմ նեղուիր այդ բանը ըսելու համար։

—Զգուշացի՛ր առանց խօսք մը ընելէ պատասխանեց Սիտոնի... Այնպէս պիտի կարծէ թէ ես թելադրած եմ քեզ... Պէտք է քիչ մը ազա՛տ ձգել էրիկ մարդիկը։

Տընի Պուրկէօյլ գլուխը ցնցեց համոզուած երեւոյթով մը, եւ թեթեւաքայլ մեկնեցաւ, օրուան նորաձեւութիւնը եղող մէկ վալսը մռլտալով քթին տակէն։

Յաջորդ առտուն իսկ, Պ. տը Լանժվիլ գնաց Ռուվրէյ դուքսին բնակարանը։

Իրեն իմացուցին թէ դուքսը եւ դքսուհին մեկնած էին, կարճատեւ ճամբորդութիւն մը կատարելու համար, եւ թէ յաջորդ շաբթուան առաջին օրերուն պիտի դառնային։

Ֆիլիբ չուարման շարժուձեւ մը ըրաւ։ Այդ անհաճոյ պարագան չէր կանխատեսած։

Ի՞նչ պիտի ընէր, մինչեւ Բլօթիլտի ժամանումը...

Եթէ երբեք մտիկ ընէր իր սրտի ձայնին միայն, Սէն-Կրաթիէն պիտի դառնար, ուր պիտի կրնար միջոց մը գտնել, աղջիկը տեսնելու համար։ Բայց կը վախնար որ Սիտոնի կողմէ ծուղակ մը լարուէր։

Անկէ զատ չէր գիտեր տրուած այն բացատրութիւնը, որով զինաթափ եղած էր Պ. տը Ռուվրէյի բարկութիւնը. Թերեւս իր ընթացքը հակադրէր։ Ո՛չ, Բլօթիլտի հետ համաձայնելէն յետոյ միայն, Մատլէն Կէբարի տունը պիտի երթար։

Միայն թէ քանի մը օր համբերել գիտնալու էր։

Լանժվիլ որոշեց այդ կարճ ժամանակամիջոցը անցընել պըլթանական իր փոքր դղեակին մէջ։

Այդ կարճ բնակութեան միջոցին, նորէն տեսքին առջեւ պարզուեցան այն տեսարանները, ուր պտըտած էր երբեմն Բլօթիլտի հետ։ Անոնք ախտաւորութիւն մը եղաւ, որ մեծ ուրախութիւններ եւ անհուն վիշտեր պարգեւեց իրեն. բայց իր հոգին կազդուրուեցաւ եւ համակրութիւն ստացաւ։

Շաբթուան սկիզբը, Բարիզ դարձաւ։

Տէր եւ Տիկին Ռուվրէյ վերադարձած էին։

Դուքսնագէտը Ամերիկայէն վերադառնալէն ի վեր, շատ հանդարտիկ կեանք մը կ'անցընէին երկու ամուսինները։ Գրեթէ եղբայրական կեանքով մը կ'ապրէին։ Պ. տը Ռուվրէյ ամենափափուկ հոգածութիւններ կը շռայլէր իր կնոջ... Բլօթիլտ, փոխադարձաբար, սիրալիր եւ հոգածու վարմունք մը ցոյց կուտար այդ մարդուն նկատմամբ, քանի որ անդարմանելի վիրաւորանքներու մէջ գտնուած էր անոր հանդէպ։

Երբ ամուսինը առաջարկեց քանի մը օրուան համար ընկերանալ իրեն՝ հարաւկողմ ուղեւորելու համար, Բլօթիլտ հաստատական պատասխան տուաւ։ Սակայն, իր սիրտը դժնդակ սեղմում մը ունեցած էր, այդ ճամբորդութեան հաւանելով, որովհետեւ անհամբերութեամբ կը սպասէր լուրեր առնել աղջիկէն։ Յոյսը Մատլէնի վրայ դրած էր, յաջորդ օրը տեղեկութիւն առնելու համար։

Բայց Պ. տը Ռուվրէյէն խնդրել որ իր մեկնումը յետաձգէ կամ զինքը Բարիզ թողու եւ առանձին ուղեւորի, կը նշանակէր նոր կասկածներ արթնցնել ամուսնոյն մտքին մէջ։

Մնաց որ, տակաւ Բլօթիլտ ապահովուեցաւ։ Մատլէնի անձնուիրութիւնը անկասկած չէ՞ր միթէ։ Բլօթիլտի կողմէ մատուցուած ծառայութիւնէն յետոյ, Իվոնի առնուած աւելի խանդոտ վարմունք ցոյց պիտի տար այն կնոջ հանդէպ, որուն այնքան երախտապարտ պէտք է ըլլար։

Բարիզի գործաւորուհին, որ այնքան բանիմաց նախաձեռնութեան մը ապացոյցը տուած էր վճռական վայրկեանի մը, ստիպուած էր երկար պատրանք մը կատարել Իվոնի հետ։ Ճարպիկ ըլլալուն, երբ տէր եւ տիկին Ռուվրէյի մեկնումը տեսած էր, իսկոյն Մատլէնի տունը դարձած էր փոքրիկին հետ։

(Շարունակելի)